

ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการปลูกยาง ระยะที่ 1
ในจังหวัดลำพูน

**FARMER'S SATISFACTION TOWARDS PROGRAM IMPLEMENTATION
OF PARA RUBBER PRODUCTION PROJECT PHASE I
IN LAMPHUN PROVINCE**

ประเศียร ทิพย์บุญศรี

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ
สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

ชื่อเรื่อง

ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการปลูกยาง ระยะที่ 1
ในจังหวัดลำพูน

FARMER'S SATISFACTION TOWARDS PROGRAM IMPLEMENTATION
OF PARA RUBBER PRODUCTION PROJECT PHASE I
IN LAMPHUN PROVINCE

โดย

ประเศียร ทิพย์บุญศรี

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ)

วันที่ ๒๕ เดือน ๗๐ พ.ศ. ๖๐

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.วิรัชศักดิ์ ปรกติ)

วันที่ ๐๒ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์กิตติพงษ์ ไตรธิกุล)

วันที่ 12 เดือน ๑-๑ พ.ศ. ๕๐

ประธานกรรมการประจำหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ)

วันที่ 14 เดือน ๗-๑ พ.ศ. ๖๐

สำนักงานบัณฑิตศึกษารับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพ พงษ์พานิช)

ประธานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

วันที่ 16 เดือน ๗-๑ พ.ศ. ๕๕๐

ชื่อเรื่อง	ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงาน โครงการปลูกยาง ระยะที่ 1 ในจังหวัดลำพูน
ชื่อผู้เขียน	นายประเศียร ทิพย์บุญศรี
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึง 1) ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม 2) ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการฯ ในด้านการคัดเลือกเกษตรกรและบริการเงินทุนดำเนินการ และด้านการให้คำแนะนำการปลูกยางพารา และ 3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยาง ระยะที่ 1 ปีปลูก 2547 ของจังหวัดลำพูน จำนวน 159 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ยประมาณ 52 ปี ซึ่งเป็นเพศชายประมาณสามในสี่ และเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 45.91) จบการศึกษาระดับประถมศึกษาภาคบังคับ มีรายได้ในภาคเกษตรเฉลี่ยประมาณ 50,110 บาทต่อปี มีรายได้นอกภาคเกษตร(107 ราย)เฉลี่ยประมาณ 59,029 บาทต่อปี และมีรายได้รวมเฉลี่ยประมาณ 78,826 บาทต่อปี มีพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 8.61 ไร่ เกือบสามในสี่ (ร้อยละ 73.58) ถือครองที่ดินในสภาพอื่น เช่น หนี้สินรับรองสิทธิ์ ป.ส. 29 ในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ รวมทั้งผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสองในสาม (ร้อยละ 67.92) ได้รับต้นกล้ายางพาราในเดือนสิงหาคม 2547 และร้อยละ 87.42 ทำการปลูกต้นกล้ายางที่ได้รับจากโครงการฯ ระหว่างเดือนสิงหาคมและกันยายน 2547 และนอกจากนั้นยังพบว่าผู้ให้ข้อมูล 59 ราย ระบุว่าต้นยางที่ได้รับ ตายมากกว่าครึ่งหนึ่งโดยสาเหตุที่สำคัญคือการขาดน้ำ

ผลการศึกษาเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรในโครงการปลูกยาง พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากในการให้คำแนะนำการปลูกยางพารา และมีความพึงพอใจในระดับปานกลางในการคัดเลือกเกษตรกรและบริการเงินทุนดำเนินการ ตามลำดับ

ปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม พบว่า ความเชื่อถือว่าว่างใจในตัว เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกยางพารา และสภาพการถือครองที่ดิน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปลูกยางฯ ระยะที่ 1 ปี

Title	Farmer's Satisfaction Towards Program Implementation of Para Rubber Production Project Phase I in Lamphun Province
Author	Mr. Prasian Tipboonsri
Degree of	Master of Science in Agricultural Extension
Advisory Committee Chairperson	Assistant Professor Dr. Boonsom Waraegsiri

ABSTRACT

The purposes of this study were to investigate : 1) socio-economic characteristics of the farmer respondents, 2) satisfaction of farmer respondents towards the project on the selection of farmer, capital service of the project implementation and suggestions on Para rubber growing; and 3) factors related to the satisfaction of farmer respondents towards the project. Respondents in this study consisted of 159 farmers obtained from random sampling. Interview schedules were used for data collection and the obtained data were analyzed by the research statistical package.

Results of the study revealed that the respondents had an average age of 52 years they were male. Almost one-half (45.91%) of them finished elementary school. The respondents had an average yearly income from agricultural sector of 59,028.85 baht and they had a total average yearly income of 78,825.79 baht. It was found that the respondents had an average area of Para rubber plantation for 8.61 rais. Almost three-fourths (73.58%) of them did not own the land for Para rubber plantation but they used the national preserved forest for the plantation. More than two-thirds (67.92%) had received the Para rubbers seedlings from the project in August and 87.42% of them grew it in September. However, it was found that 59 of respondents were indicated that more than one-half of Para seedlings were needed to replantation, according to lack of water.

As a whole, it was also found that the respondents had a moderate level of satisfaction forwards the project. They had a high level of satisfaction towards suggestions of Para rubber growing and a moderate level on the selection of farmer to participate in the project and capital service of the project, respectively.

In the case of factors related to the satisfaction of the respondents, it was found that there was a statistically significant relationship on the respondents' trust on extension staff of Para rubber growing and land holding condition and satisfaction of the respondents. However, it was found that there was no statistically significant relationship between sex, age, educational attainment, Para growing experience, income, size of Para rubber plantation and satisfaction of the respondents.

2547 ของจังหวัดลำพูน ส่วน เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา รายได้
ขนาดพื้นที่ปลูก พบว่าไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจของเกษตรกร

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงาน โครงการปลูกยาง ระยะที่ 1 ในจังหวัดลำพูน สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องด้วยได้รับความกรุณาจากประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ พร้อมด้วยอาจารย์ ดร.วิรัชศักดิ์ ปรกติ อาจารย์กิตติพงษ์ ไตรธิกุล และคณาจารย์ผู้ให้ความรู้ทุกวิชา รวมถึงบุคลากรของภาควิชาส่งเสริมการเกษตรทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ ดูแล และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้ความกระจ่างยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการสงเคราะห์การทำสวนยาง จังหวัดลำพูน ผู้อำนวยการและนักวิชาการเกษตร สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1 ที่ให้ความช่วยเหลือในการรวบรวมข้อมูลและการประสานงานกับเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่ และขอขอบคุณเกษตรกร ผู้ให้ข้อมูลในแบบสอบถามเพื่อการวิจัยทุกท่าน รวมทั้งเพื่อนบัณฑิตทุกท่านที่ให้ความเอื้อเฟื้อซึ่งมิได้กล่าวนามมา ณ ที่นี้

ขอโน้มระลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่คอยให้กำลังใจ สนับสนุนให้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจนสำเร็จตามความมุ่งหวัง

ประเศียร ทิพย์บุญศรี

ตุลาคม 2550

สารบัญเรื่อง

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(6)
สารบัญเรื่อง	(7)
สารบัญตาราง	(9)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
ปัญหาการวิจัย	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	8
บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	10
สถานการณ์การผลิตยางพารา	10
พื้นที่ปลูกยางพารา	10
โอกาสในการขยายปริมาณการผลิตยางพาราของโลก	15
ผลกระทบต่อความร่วมมือด้านยางระหว่างไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย	16
การเข้าร่วมโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคง	
ให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 (ปี 2547-2549)	18
ความพึงพอใจ	19
ความหมายของความพึงพอใจ	19
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ	22
การวัดความพึงพอใจ	25
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ	26
ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล	26
ปัจจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจ	27
ภาคสรุป	29
กรอบแนวความคิดในการวิจัย	30
สมมติฐานการวิจัย	32

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

33

สถานที่ดำเนินการวิจัย	33
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	34
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	36
การทดสอบแบบเครื่องมือ	37
วิธีการรวบรวมข้อมูล	38
การวิเคราะห์ข้อมูล	38
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย	39

บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์

40

สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และลักษณะการปลูกยางพาราของเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการฯ	40
ลักษณะส่วนบุคคล	40
สถานภาพทางเศรษฐกิจ	43
ลักษณะการปลูกยางพารา	49
ความพึงพอใจของเกษตรกรจังหวัดลำพูนในการเข้าร่วมในโครงการปลูกยาง ระยะที่ 1 ปี 2547	52
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของเกษตรกรจังหวัดลำพูน ที่มีต่อโครงการปลูกยาง ระยะที่ 1 ปี 2547	57
การสรุปสมมติฐาน	61

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

63

สรุปผลการศึกษา	63
อภิปรายผลการวิจัย	66
ข้อเสนอแนะ	67
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	67
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	68

บรรณานุกรม

70

ภาคผนวก

74

ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	75
ภาคผนวก ข ประวัติผู้วิจัย	80

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 อัตราการขยายตัวของการผลิตยางธรรมชาติของประเทศต่างๆ	12
2 อัตราการขยายตัวของการใช้ยางธรรมชาติของประเทศต่างๆ	13
3 จำนวนเกษตรกรที่ได้รับอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการปลูกยางระยะที่ 1 จังหวัดลำพูน จำแนกตาม ปีปลูก จำนวนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และอำเภอ	34
4 จำนวนเกษตรกรที่ปลูกยางพาราทั้งหมดและจำนวนตัวอย่างของแต่ละอำเภอ	36
5 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามช่วงอายุ	41
6 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเพศ	42
7 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับการศึกษา	43
8 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามประเภทของรายได้ในภาคการเกษตรอื่น	44
9 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามรายได้นอกภาคเกษตร	45
10 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามรายได้รวมของครอบครัว	46
11 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามขนาดพื้นที่ปลูกที่เข้าร่วมโครงการฯ	47
12 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสภาพการถือครองที่ดิน	47
13 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเอกสารการถือครองที่ดิน	48
14 จำนวน และร้อยละของจำแนกตามประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราของเกษตรกร	49
15 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระยะเวลา (เดือน) ที่เกษตรกรได้รับ ต้นกล้ายางพาราปีปลูก พ.ศ.2547	50
16 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระยะเวลา(เดือน) ที่เกษตรกรได้ปลูก ต้นกล้ายางพาราปีปลูก พ.ศ.2547	51
17 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการตายของต้นกล้ายางพารา หลังการปลูก 1 เดือน	51
18 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสาเหตุการตายของต้นกล้ายางพารา	52
19 คะแนนเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจของเกษตรกรจังหวัดลำพูนที่มีต่อโครงการ ปลูกยาง ระยะที่ 1 ปี 2547 จังหวัดลำพูน	53
20 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อ โครงการปลูกยางฯ ด้านการคัดเลือกเกษตรกรและการบริการเงินทุนดำเนินการ	55

ตารางที่	หน้า
21 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามความพึงพอใจของเกษตรกร ที่มีต่อโครงการปลูกยางฯ ด้านการให้คำแนะนำปลูกยางพารา	56
22 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการ	58
23 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลกับระดับความพึงพอใจ	59
24 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับระดับความพึงพอใจของเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ	60
25 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการถือครองที่ดินกับระดับความพึงพอใจของ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	61

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	วงจรแรงงูใจของมนุษย์	22
2	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของการงูใจ	24
3	กรอบแนวความคิดในการวิจัย	31

บทที่ 1

บทนำ

(INTRODUCTION)

ยางพารา (*Hevea brasiliensis*) เป็นพืชสกุล Euphorbiaceae ก่อนปี พ.ศ. 2000 ชาวอินเดียนแดงในอเมริกากลางรู้จักใช้ประโยชน์จากต้นยางโดยนำไปใช้ทำรองเท้า ด้วยวิธีจุ่มเท้าลงในภาชนะบรรจุน้ำยางดิบหลาย ๆ ครั้งจนได้รองเท้าที่มีความหนาตามต้องการ และยังนำไปใช้ประโยชน์ในการทำผ้ากันฝน ทำขวดปากแคบใส่น้ำ ทำลูกบอลสำหรับการละเล่นต่าง ๆ ต่อมาในปี พ.ศ. 2036 คริสโตเฟอร์ โคลัมบัส ได้เดินทางสำรวจทวีปอเมริกาครั้งที่ 2 และพบชาวพื้นเมืองของเกาะไฮติซึ่งเป็นชาวอินเดียนแดงกำลังเล่นลูกบอลยาง โดยการให้กระทบลงพื้นและกระดอนขึ้น เหตุการณ์ครั้งนี้นับเป็นครั้งแรกที่ชาวยุโรปได้เห็นและเริ่มรู้จักยาง จนกระทั่งอีกหลายร้อยปีต่อมาจึงมีการนำยางไปใช้ประโยชน์มากยิ่งขึ้น และมีผู้คิดค้นหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อนำยางมาใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น ทำให้ปริมาณความต้องการใช้ยางเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ไม่พอกับความต้องการ ประกอบกับชาวยุโรปมีความคิดว่า อนาคตอาจมีอุปสรรคในการซื้อขายจากอเมริกาใต้ อันเป็นแหล่งผลิตเดิมของยางพาราก็ได้ จึงหาทางที่จะนำยางไปปลูกยังแหล่งอื่น ๆ ของโลกไว้บ้าง โดยเฉพาะทวีปเอเชียซึ่งมีสภาพภูมิอากาศคล้ายคลึงกับอเมริกาใต้

ยางพารามีถิ่นกำเนิดอยู่ในแถบลุ่มน้ำอะเมซอน ประเทศบราซิล ทวีปอเมริกาใต้ เป็นพืชพรรณที่รวบรวมมาจากรัฐพารา ซึ่งเป็นเมืองท่าแห่งหนึ่งในแม่น้ำอะเมซอน ร้อยละ 99 ของยางธรรมชาติที่ปลูกเป็นพืชชนิดนี้ ดังนั้นองค์การสากลระหว่างประเทศจึงยอมรับคำว่า ยางพารา (para rubber) ว่าเป็นตัวแทนของยางธรรมชาติ (natural rubber) (กรมวิชาการเกษตร, 2547ก: 1)

ยางพาราปลูกในทวีปเอเชียเป็นครั้งแรกในปี 2416 โดยเซอร์คลีเมนต์ มาร์คแฮม ได้นำต้นยางจำนวน 6 ต้น ปลูกที่เมืองกัลกัตตา ประเทศอินเดีย แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ต่อมาในปี พ.ศ. 2419 เซอร์เฮนรี วิลคินสัน ชาวอังกฤษ ได้นำเมล็ดยางจำนวน 70,000 เมล็ดจากประเทศบราซิล และปลูกไปเพาะที่สวนพฤกษชาติคิว (Kew Royal Botanical Garden) ประเทศอังกฤษ ได้กล้ายางจำนวน 2,700 ต้น (ประมาณ 4%) จากต้นกล้าจำนวนนี้ได้นำมาปลูกที่ สวนพฤกษชาติ Heneratogoda ประเทศศรีลังกา จำนวน 1,900 ต้น และนำมาปลูกในสวนพฤกษชาติสิงคโปร์จำนวน 50 ต้น ซึ่งต้นกล้าที่ส่งไปประเทศสิงคโปร์ตายหมด ในขณะที่ต้นกล้าที่ประเทศศรีลังกาไม่มีหลักฐานแน่นอนว่าเหลืออยู่จำนวนเท่าใด ต่อมาในปี 2420 จึงได้ส่งต้นกล้าที่โตแล้วจากประเทศศรีลังกาจำนวน 22 ต้น ไปปลูกที่สวนพฤกษชาติสิงคโปร์จำนวน 13 ต้น และนำไปปลูกที่บ้านหลังของเซอร์ ฮิว โลว์ ข้าหลวงใหญ่อังกฤษที่กัวลาแกงซา รัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย จำนวน 9 ต้น ซึ่งต้นยางจำนวน 22 ต้น

นี้กับต้นยางที่เหลือที่ศรีลังกาจากกลุ่มที่ส่งเข้ามา 1,900 ต้น คือ แม่-พ่อพันธุ์ของยางพาราที่ปลูกกันในเอเชียทุกวันนี้ (นุชนารถ กังพิศดาร, 2547: 1) นับได้ว่าเป็นรากฐานที่ทำให้มีการทำสวนยางพาราเป็นอาชีพในแถบภูมิภาคนี้ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจนเป็นแหล่งผลิตยางธรรมชาติแหล่งใหญ่ที่สุดของโลกในปัจจุบัน อันได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย

การปลูกยางพาราในประเทศไทย ได้เริ่มต้นจากการที่พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) ในสมัยที่ยังเป็นเจ้าเมืองตรังอยู่ เป็นผู้นำต้นยางพาราจากประเทศมาเลเซียเข้ามาปลูกที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2442-2444 และในปี 2454 หลวงราชไมตรี ได้นำต้นยางจากมาเลเซียเช่นกันไปปลูกสร้างเป็นสวนยางที่จังหวัดจันทบุรี โดยได้ชักชวนให้ราษฎรดำเนินรอยตาม ซึ่งประวัติศาสตร์การยางของประเทศไทยได้ยกย่องว่าท่านทั้งสอง เป็นผู้เริ่มต้นนำยางพารามาปลูกในประเทศไทยเป็นคนแรกคนละฝั่งของอ่าวไทย สวนยางได้ขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งปัจจุบันนี้ประเทศไทยมีเนื้อที่ปลูกยางมากกว่า 12.5 ล้านไร่ นับเป็นผู้ผลิตรายใหญ่อันดับแรก ๆ ของโลก (เอกชัย พฤษย์อำไพ, 2547: 8)

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ในปี พ.ศ. 2545 ทำรายได้ให้กับประเทศประมาณ 118,200 ล้านบาท มีบทบาทสำคัญต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวสวนยางกว่า 1 ล้านคน พื้นที่ปลูกยางของประเทศ 12.36 ล้านไร่ มีสวนยางประมาณ 1,113,990 ราย กล่าวได้ว่าการปลูกยางเป็นการสร้างพื้นที่สีเขียวหรือการสร้างสวนป่าเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้สภาพแวดล้อมดีขึ้นเห็นได้จากการปลูกยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในพื้นที่ที่ปลูกยางมีปริมาณน้ำฝนเพิ่มขึ้นจากเดิม 150 – 200 มิลลิเมตรต่อปี และมีการกระจายของฝนดีขึ้น ยางพาราเป็นพืชที่มีความเสี่ยงน้อยกว่าการปลูกพืชชนิดอื่นและมีอายุการให้ผลผลิตประมาณ 20 ปี ให้ผลผลิตที่สม่ำเสมอตลอดปี ดังนั้นเกษตรกรชาวสวนยางจึงมีงานทำทุกวัน ถือเป็นแรงงานภาคเกษตรที่ตรึงอยู่ในพื้นที่อย่างมั่นคง การเคลื่อนย้ายแรงงานไปสู่ภาคอื่นมีน้อย การพัฒนาอุตสาหกรรมยางไม่ว่าจะเป็นขนาดใหญ่หรือขนาดย่อม จะก่อให้เกิดรายได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเกษตรกรชาวสวนยาง ดังนั้นการเพิ่มปริมาณการใช้ยางในประเทศและเพิ่มสัดส่วนการใช้ยางธรรมชาติในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จะส่งผลประโยชน์ต่อเกษตรกรชาวสวนยางนับล้านคน ซึ่งจะทำให้เกษตรกรชาวสวนยางมีรายได้และความมั่นคงในอาชีพการทำสวนยางมากขึ้น (นุชนารถ กังพิศดาร, 2547: 2)

ปัจจุบันไทยเป็นประเทศผู้ผลิตยางอันดับ 1 ของโลกที่มีสัดส่วนการผลิตร้อยละ 34.4 ของโลก ขณะที่อินโดนีเซียและมาเลเซีย มีสัดส่วนร้อยละ 20.2 และ 9.72 ตามลำดับ และมีอัตราการผลิตเพิ่มร้อยละ 4.93 ต่อปี สูงกว่าอินโดนีเซียที่มีอัตราเพิ่มร้อยละ 1.50 ต่อปี ในขณะที่มาเลเซียมีอัตราการขยายตัวลดลงร้อยละ 13.97 ต่อปี ในปี 2545 ไทยสามารถผลิตยางได้ 2.65 ล้านตัน ปริมาณการผลิตส่วนใหญ่ประมาณ 2.3 ล้านตัน หรือร้อยละ 89 ผลิตเพื่อการส่งออก ที่เหลือ 0.278 ล้านตัน หรือร้อยละ 11 ใช้ในอุตสาหกรรมในประเทศและปริมาณสต็อกปีละประมาณ 0.20 ล้านตัน

(กรมวิชาการเกษตร, 2547: 2) การส่งออกในลักษณะสินค้าขั้นปฐม ได้แก่ ยางแผ่นรมควัน ยางแท่ง น้ำยางข้น และอื่น ๆ คิดเป็นมูลค่าประมาณปีละ 53,204 ล้านบาทและมีการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาง ได้แก่ ถุงมือยาง ยางยานพาหนะ ยางยืด ยางรัดของ ปะเก็นยาง ซีลยาง ท่อยาง และอื่น ๆ คิดเป็นมูลค่าประมาณปีละ 50,000 ล้านบาท นอกจากนั้นยังมีการส่งออกไม้ยางแปรรูปและเฟอร์นิเจอร์ไม้ ยางอีกประมาณปีละ 23,000 ล้านบาท รวมมูลค่าส่งออกประมาณปีละ 118,200 ล้านบาท (สถาบันวิจัยยาง, 2548: 28)

ในปี 2521 ได้เริ่มปลูกยางอย่างจริงจัง ตามหลักวิชาการในแหล่งปลูกยางใหม่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยความร่วมมือของเจ้าหน้าที่หลายฝ่าย โดยเฉพาะกรมวิชาการเกษตร และกรมประชาสัมพันธ์ ได้ทดลองปลูกยางที่จังหวัดหนองคาย บุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งผลสำเร็จของการปลูกยางในพื้นที่ดังกล่าว ได้กระตุ้นให้เริ่มงานวิจัยและพัฒนาการปลูกยางในเขตแห้งแล้ง (ustic moisture regime) ถือเป็นการเริ่มขยายเขตปลูกยางใหม่ และส่งเสริมให้มีการปลูกยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างจริงจัง จนกระทั่งในปี 2545 มีพื้นที่ปลูกยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 19 จังหวัด รวมพื้นที่กว่า 400,000 ไร่ สำหรับการปลูกยางในภาคเหนือ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2542 ให้ควบคุมพื้นที่ปลูกยางของประเทศไม่เกิน 12 ล้านไร่ และไม่ส่งเสริมการปลูกยางในภาคเหนือ แต่กรมวิชาการเกษตรได้ทดลองปลูกยางเพื่อการวิจัยและพัฒนาเฉพาะ การทดสอบการปรับตัวของพันธุ์ยาง ในแหล่งปลูกยางใหม่ภาคเหนือ เท่านั้น อย่างไรก็ตามมติคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2546 อนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินโครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 ในเนื้อที่ 1,000,000 ไร่ ในปี 2547-2549 แบ่งเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 700,000 ไร่ และภาคเหนือ 300,000 ไร่ (กรมวิชาการเกษตร, 2547ก: 2)

คณะรัฐมนตรีพิจารณาโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ แล้วมีมติ ดังนี้

1. เห็นชอบให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2533 เฉพาะเรื่องสวนยางที่อยู่ในป่าสงวนแห่งชาติ และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้) กำหนดเงื่อนไขและหลักเกณฑ์การอนุญาตเข้าทำประโยชน์เฉพาะสวนยาง โดยมอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนำเสนอเรื่องดังกล่าวเข้าที่ประชุมคณะทำงานที่ทำหน้าที่ศึกษาพิจารณามาตรการ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการปลูกสร้างสวนป่าภาคเอกชน ที่อยู่ภายใต้คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ หากคณะอนุกรรมการพิจารณา

มาตรการฯ เห็นชอบก็ควรกำหนดการอนุญาตให้ดำเนินการปลูกป่าไม่เกินรายละ 30 ไร่ ในพื้นที่ดังกล่าว

2. เห็นชอบให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2542 ที่กำหนดให้ขยายพื้นที่ปลูกยางของประเทศไม่เกิน 12 ล้านไร่โดยให้ขยายพื้นที่ปลูกยางใหม่ในแต่ละปีได้เท่ากับพื้นที่ปลูกยางที่ลดลงในแหล่งปลูกยางเดิม และไม่ควรปลูกยางใหม่ในภาคเหนือ และเห็นชอบให้ขยายพื้นที่ปลูกยางได้ในทุกภาคของประเทศในพื้นที่ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมวิชาการเกษตร) กำหนดเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยาง โดยคำนึงถึงการกำหนดเขตพื้นที่การเกษตร (zoning) และผลผลิตภาพการผลิต (productivity) เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณา

3. อนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมวิชาการเกษตร) ดำเนินโครงการปลูกยาง พารา เพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 (ปี 2547-2549) โดยคำนึงถึงการรักษาเสถียรภาพราคาขายในตลาด

4. อนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมวิชาการเกษตร) ใช้เงินกองทุนโครงการช่วยเหลือเกษตรกร (คชก.) ปลอดดอกเบี้ย วงเงิน 1,440 ล้านบาท เพื่อดำเนินการผลิตพันธุ์ยางจำนวน 90 ล้านต้นให้โครงการโดยส่งเรื่องการขอใช้เงินจากกองทุนโครงการช่วยเหลือเกษตรกร (คชก.) ให้กับคณะกรรมการ คชก. พิจารณาก่อน

5. เห็นชอบในการขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์สวนยาง ใช้เงิน CESS วงเงิน 1,440 ล้านบาท ชำระเงินคืน คชก. ในระยะเวลา 10 ปี นับจากปีที่สวนยางพาราให้ผลผลิตในแต่ละปี

6. เห็นชอบให้กระทรวงการคลัง (ช.ก.ส.) จัดสรรเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ วงเงิน 5,360 ล้านบาท เพื่อเป็นสินเชื่อในการปลูกสร้างสวนยาง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 พื้นที่ปลูกยาง 1,000,000 ไร่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 700,000 ไร่ และภาคเหนือ 300,000 ไร่ ระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี (2547-2549) โดยให้กรมวิชาการเกษตรรับผิดชอบการกำหนดเขตปลูกยางที่เหมาะสม การตรวจสอบควบคุม และจัดหาพันธุ์ยางให้ ส.ก.ย. รับผิดชอบการฝึกอบรม การควบคุม กำกับ การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปลูกยางของโครงการ และให้กระทรวงการคลังรับผิดชอบการจัดหาสินเชื่อสำหรับแหล่งงบประมาณที่ใช้เป็นเงินกู้ยืมจาก คชก. 1,440 ล้านบาท และวงเงินสินเชื่อ 5,360 ล้านบาท รวมเป็นเงิน 6,800 ล้านบาท

ปัญหาการวิจัย (Research Problem)

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2546 ได้เห็นชอบให้ขยายพื้นที่ปลูกยางพาราได้ในทุกภาคของประเทศ ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมวิชาการเกษตร) กำหนดเป็นพื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยาง โดยคำนึงถึงการกำหนดพื้นที่การเกษตร (zoning) และผลผลิตภาพการผลิต (productivity) เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาและอนุมัติโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 ปี 2547-2549 เป้าหมาย 1,000,000 ไร่ (พื้นที่ภาคตะวันออกเฉลี่ยเหนือ 700,000 ไร่และภาคเหนือ 300,00 ไร่)

เกษตรกรผู้สมัครเข้าร่วมโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 (ปี 2547-2549) เมื่อผ่านการพิจารณาเข้าร่วมโครงการฯ จะได้รับแจกต้นกล้ายางฟรี ไร่ละ 90 ต้น รายละไม่เกิน 30 ไร่ สำหรับต้นกล้ายางพารานั้นได้มีบริษัทเอกชน (บริษัทเจริญโภคภัณฑ์เมล็ดพันธุ์ จำกัด) เป็นผู้ได้รับการอนุมัติจากรัฐบาล ให้เป็นผู้ผลิตต้นกล้ายางสำหรับแจกจ่ายแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมดทั่วประเทศ และเกษตรกรจะได้รับการสนับสนุนสินเชื่อที่อัตราดอกเบี้ยต่ำเป็นระยะเวลา 6 ปี ไร่ละ 5,360 บาท โดยแบ่งจ่ายเป็นงวดๆ ตามระยะการปลูกยางพารา จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดหนึ่ง ในภาคเหนือ จากจำนวน 17 จังหวัด ที่ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการปลูกยางพาราได้จำนวน 7,599 ไร่ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการมากกว่า 850 ราย ต่อมาเมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาเงื่อนไขโดยละเอียดแล้ว อนุมัติให้เกษตรกรที่เข้าหลักเกณฑ์ 837 ราย พื้นที่ 7,305 ไร่ โดยแบ่งระยะการปลูกยางออกเป็น 3 ปี เริ่มจากปี 2547 จำนวนเกษตรกร 264 ราย พื้นที่ 2,071 ไร่ ต้นกล้ายาง 186,390 ต้น, ปี 2548 จำนวนเกษตรกร 186 ราย พื้นที่ 1,540 ไร่ ต้นกล้ายาง 138,600 ต้น, ปี 2549 จำนวนเกษตรกร 410 ราย พื้นที่ 3,694 ไร่ ต้นกล้ายาง 332,460 ต้น ขณะนี้ [มี.ค. 2549] ดำเนินการปลูกไปแล้ว 2 รุ่น คือรุ่นปี 2547 และ 2548 โดยมีสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ร่วมกับกรมวิชาการเกษตรเป็นผู้ควบคุมการแจกจ่ายต้นกล้า และควบคุมการปลูกและการดูแลรักษา (ศูนย์ปฏิบัติการสงเคราะห์สวนยาง จังหวัดลำพูน, 2548)

ภายหลังจากที่เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในจังหวัดลำพูน ได้นำต้นกล้ายางพาราไปปลูกใน แล้วต้นกล้ายางพาราบางแปลงเจริญเติบโตได้งอกงามดี บางแปลงตายหมดทั้งแปลงจนเจ้าหน้าที่ต้องแจ้งยกเลิกสิทธิในการเข้าร่วมโครงการฯ ทั้งนี้ความพึงพอใจของเกษตรกรเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการปฏิบัติตามหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขต่างๆ อันจะส่งผลถึงความสำเร็จของ

สำคัญที่มีผลต่อการปฏิบัติตามหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขต่างๆ อันจะส่งผลถึงความสำเร็จของโครงการฯ ถึงผลการปฏิบัติงานโครงการฯ เพื่อการศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ซึ่งสามารถใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการนำร่องปลูกยางพาราในเขตภาคเหนือ ให้เกษตรกรรายอื่นที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการฯ ได้หันมาสนใจขยายพื้นที่ปลูกยางพาราในพื้นที่ภาคเหนือเพิ่มมากขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และลักษณะการปลูกยางพาราอย่างไรบ้าง และมีความพึงพอใจต่อผลที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการปลูกยาง ระยะที่ 1 (เฉพาะปีปลูก 2547) อย่างไรบ้างหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ ผ่านไปแล้วระยะหนึ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives of the Research)

การวิจัยถึงความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการปลูกยาง ระยะที่ 1 ในจังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อทราบถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและลักษณะการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางระยะที่ 1 (ปี 2547-2549)
2. เพื่อศึกษาถึงความพึงพอใจของเกษตรกรต่อผลที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการฯ ในด้านการคัดเลือกเกษตรกรและบริการเงินทุนดำเนินการ และด้านการให้คำแนะนำการปลูกยางพารา
3. เพื่อทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการฯ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(Expected Results)

ผลการวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. ผู้บริหารโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 (ปี 2547–2549) และเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลจากการวิจัย ใช้เป็นแนวทางในการบริหารโครงการและการปฏิบัติงานโครงการ โดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ในการที่ทำให้เกิดความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการต่อไป
2. ใช้เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายและการวางแผนในการดำเนินงานโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมวิชาการเกษตร) และสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง
3. ใช้เป็นข้อมูลสำหรับประกอบการค้นคว้าและศึกษางานวิจัยในลักษณะเดียวกันให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

(Scope of the Research)

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ โดยรวบรวมข้อมูล จากเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยาง ระยะที่ 1 เฉพาะปีปลูก 2547 จังหวัดลำพูน ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลในครั้งนี้เป็นเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยาง ระยะที่ 1 (ปี 2547–2549) ของจังหวัดลำพูนที่ได้ดำเนินการปลูกยางพาราในปีปลูก 2547 จำนวน 264 ราย (พื้นที่ปลูก 2,071 ไร่ ต้นกล้ายาง 186,390 ต้น)
2. การวิจัยในครั้งนี้ศึกษาถึงความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ของจังหวัดลำพูน เฉพาะปีปลูก 2547 ในพื้นที่ 7 อำเภอ ในด้านการคัดเลือกเกษตรกรและบริการเงินทุน ดำเนินการ และด้านการให้คำแนะนำการปลูกยางพารา โดยข้อมูลตามที่เกษตรกรรู้สึกได้จากการร่วมปฏิบัติตามขั้นตอนและเงื่อนไขของโครงการฯ
3. การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษา ในระหว่างเดือนตุลาคม 2549 ถึงเดือนตุลาคม 2550

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ (Operational Definition of Terms)

โครงการปลูกยางพารา หมายถึง โครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 (ปี 2547–2549)

โครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 (ปี 2547–2549) หมายถึง โครงการที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบให้ขยายพื้นที่ปลูกยางพาราได้ในทุกภาคของประเทศโดยมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยาง โดยคำนึงถึงการกำหนดพื้นที่การเกษตร (zoning) และผลผลิตการผลิต (productivity) เป็นเกณฑ์หลักในการพิจารณา มีพื้นที่เป้าหมาย 1,000,000 ไร่ (พื้นที่ภาคตะวันออกเฉลี่ยเหนือ 700,000 ไร่ และภาคเหนือ 300,000 ไร่)

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้ประกอบการเกษตร หรือแรงงานรับจ้างทางการเกษตร หรือเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และเป็นผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 (ปี 2547-2549) ปีปลูก 2547 ของจังหวัดลำพูน

ลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง เพศ อายุ การศึกษาและประสบการณ์ประกอบการเกษตร ของผู้ให้ข้อมูล

ลักษณะทางเศรษฐกิจ หมายถึง รายได้ และขนาดถือครองที่ดิน ของผู้ให้ข้อมูล

ลักษณะทางสังคม หมายถึง การติดต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

พื้นที่ปลูกยางพารา หมายถึง พื้นที่ปลูกยางพารา ในโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 (ปี 2547-2549) ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการเพื่อให้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราฯ ของจังหวัดลำพูน หน่วยนับเป็นไร่

สถานภาพการถือครองที่ดิน หมายถึง รูปแบบการถือครองที่ดินของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ แบ่งเป็นพื้นที่ของตนเองที่มีเอกสารสิทธิ์เป็นโฉนด, นส 3.ก, สปก 4-01 หรือพื้นที่เช่า

ฤดูกาลที่ปลูกต้นยางพารา หมายถึง ฤดูกาลมีฝนตกและมีปริมาณที่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของต้นยางพาราในระยะต้นกล้า

ต้นกล้ายางพารา หมายถึง ต้นกล้ายางพาราชำถุงที่เกษตรกรได้รับจากโครงการฯ มีความแข็งแรงสมบูรณ์และตรงตามพันธุ์ โดยกำหนดให้เป็นพันธุ์แนะนำของกรมวิชาการเกษตร ซึ่งมีจำนวน 2 พันธุ์ คือพันธุ์ RRIM 600 และ RRIT 251 เท่านั้น

เจ้าหน้าที่ประจำโครงการฯ หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่เกษตรกร ในการดำเนินการปลูกยางพารา จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง , กรมวิชาการ เกษตรและ กรมส่งเสริมการเกษตร

ความพึงพอใจของเกษตรกร หมายถึง ความรู้สึกพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการ ดำเนินกิจกรรมของโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่ง ปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 (ปี 2547–2549) ได้แก่ ระบบการปลูกยางพารา ระบบเงินทุน และระบบ ส่งเสริมและการจัดการ รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่จะทำให้เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ เกิดความพึงพอใจ ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะ 2 ด้าน คือ ด้านการคัดเลือกเกษตรกรและบริการ เงินทุนดำเนินการ และด้านการให้คำแนะนำการปลูกยางพารา

การประเมินผลความพึงพอใจ วัดโดยให้ระบบคะแนนที่ผู้ให้ข้อมูลระบุว่ามีความ พึงพอใจ “มากที่สุด” “มาก” “ปานกลาง” “น้อย” และ “ไม่พึงพอใจอย่างยิ่ง” ต่อข้อความต่าง ๆ ที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามโครงการปลูกยาง ระยะที่ 1 ปีปลูก 2547 ได้กำหนดให้คะแนน คือ พึงพอใจ มากที่สุด เท่ากับ 5 คะแนน พึงพอใจมาก เท่ากับ 4 คะแนน พึงพอใจปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน ถึงพียงน้อยเท่ากับ 2 คะแนน และไม่พึงพอใจอย่างยิ่งเท่ากับ 1 คะแนน

จากนั้นนำคะแนนแต่ละด้านมาคำนวณน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย แล้วนำมาเปรียบเทียบ ที่กำหนดเพื่อการแปลความหมายดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
3.68-5.00	พึงพอใจมาก
2.34-3.67	พึงพอใจปานกลาง
1.00-2.33	พึงพอใจน้อย

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(REVIEW OF RELATED LITERATURES)

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการปลูกยาง ระยะที่ 1 ในจังหวัดลำพูน ได้กำหนดการตรวจเอกสารในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. สถานการณ์การผลิตยางพารา
2. หลักเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 (ปี 2547-2549)
3. ความพึงพอใจ
4. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการทำงาน
5. การวัดความพึงพอใจ
6. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ

สถานการณ์การผลิตยางพารา

พื้นที่ปลูกยางพารา

พื้นที่ปลูกยางพาราใน 24 ประเทศทั่วโลก ประกอบด้วย 12 ประเทศในทวีปเอเชีย คือ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย จีน อินเดีย เวียดนาม ศรีลังกา ฟิลิปปินส์ กัมพูชา เมียนมาร์ ปาปัวนิวกินี และบังกลาเทศ 9 ประเทศในทวีปอาฟริกา คือ คาเมรูน โคตดิวัวร์ กาบอง กานา กินี โลบิเรีย ไนจีเรีย สาธารณรัฐคองโก และสหภาพอาฟริกา และ 3 ประเทศในทวีปอเมริกาใต้ คือ บราซิล กัวเตมาลา และเม็กซิโก ประเทศอินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีพื้นที่ปลูกยางมากที่สุดในโลก โดยมีพื้นที่ทั้งสิ้น 20.73 ล้านไร่ ไทยมีพื้นที่ปลูกยางมากเป็นอันดับสองของโลก 12.36 ล้านไร่ และอันดับสามคือ มาเลเซีย มีพื้นที่ปลูกยางทั้งสิ้น 8.94 ล้านไร่ (สุภาพร บัวแก้ว, 2547: 5) ลักษณะสวนยางในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่วนใหญ่จะมีลักษณะ เป็นสวนยางขนาดเล็ก (small holdings) กล่าวคือ อินโดนีเซีย ไทย มาเลเซีย และอินเดีย มีสัดส่วนของสวนยางขนาดเล็ก เป็นร้อยละ 83, 90, 87 และ 88 ตามลำดับ ส่วนลักษณะสวนยางของประเทศในอาฟริกาเกือบทุกประเทศ (ยกเว้นไนจีเรีย) มีลักษณะเป็นสวนยางขนาดใหญ่ (estates) ซึ่งมีพื้นที่มากกว่า 250 ไร่

ยางที่นำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์ยาง (rubber products) ชนิดต่าง ๆ นั้น มีทั้งที่เป็นยางธรรมชาติ (natural rubber) และยางสังเคราะห์ (synthetic rubber) ในผลิตภัณฑ์ยางชนิดหนึ่ง ๆ อาจจะผลิตจากยางธรรมชาติเพียงอย่างเดียว หรือใช้ทั้งยางธรรมชาติและยางสังเคราะห์ ยางธรรมชาติและยางสังเคราะห์จึงเป็นวัตถุดิบที่จำเป็นต้องใช้ประกอบกันหรือสามารถใช้ทดแทนกันได้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ยางชนิดใดชนิดหนึ่ง การผลิตยางทั้ง 2 ชนิดของโลก ในปี 2545 มีประมาณทั้งสิ้น 17.99 ล้านตัน ประกอบด้วยยางสังเคราะห์ 10.88 ล้านตัน ยางธรรมชาติ 7.11 ล้านตัน เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณการผลิตในปี 2536 ซึ่งมีปริมาณ 8.6 ล้านตัน และ 5.31 ล้านตันตามลำดับ ในช่วงระยะเวลา 10 ปี การผลิตยางสังเคราะห์และยางธรรมชาติของโลกได้ขยายตัวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 26.5 และ 33.7 ตามลำดับ (สุภาพร บัวแก้ว, 2547: 5)

การใช้ยางสังเคราะห์และยางธรรมชาติในปี 2545 มีปริมาณทั้งสิ้น 18.10 ล้านตัน ประกอบด้วยยางสังเคราะห์ 10.71 ล้านตัน และยางธรรมชาติ 7.39 ล้านตัน เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณการใช้ในปี 2536 ซึ่งมีปริมาณ 8.63 ล้านตันและ 5.43 ล้านตัน ในช่วงระยะเวลา 10 ปี การใช้ยางทั้ง 2 ชนิด ของโลกขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 24.1 และ 36.1 ตามลำดับ สัดส่วนการใช้ยางสังเคราะห์ต่อการใช้อย่างทั้งหมดของโลกในปี 2545 มีสัดส่วนเป็นร้อยละ 59.2 เปรียบเทียบกับสัดส่วนในปี 2536 ซึ่งยางสังเคราะห์มีสัดส่วนเป็นร้อยละ 61.4 แสดงให้เห็นว่าการใช้อยางสังเคราะห์โดยรวมมีสัดส่วนลดลง ประเทศผู้ผลิตยางสังเคราะห์จะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วและเป็นประเทศอุตสาหกรรม โดยมีสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น จีน รัสเซีย เยอรมนี และเกาหลีใต้เป็นประเทศผู้ผลิตยางสังเคราะห์รายใหญ่ของโลก

ปริมาณการผลิตยางธรรมชาติของโลก ปี 2545 มีจำนวนทั้งสิ้น 7.11 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปริมาณการผลิตในปี 2536 ซึ่งมีจำนวนเพียง 5.31 ล้านตัน ประเทศที่ผลิตยางธรรมชาติมากเรียงตามลำดับได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย อินเดีย มาเลเซีย จีน เวียดนาม โคตดิวัวร์ ไนจีเรีย บราซิล และศรีลังกา สำหรับประเทศอินเดียและจีนถึงแม้จะผลิตยางธรรมชาติได้มากเป็นอันดับที่ 3 และอันดับที่ 5 ตามลำดับในปี 2545 แต่ทั้ง 2 ประเทศผลิตยางธรรมชาติได้ไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ในประเทศ และในแต่ละปีต้องนำเข้ายางธรรมชาติเพื่อสนองความต้องการใช้ภายในประเทศ จึงกล่าวได้ว่าทั้งจีนและอินเดียเป็นประเทศผู้ใช้อย่างไรก็ตามอินเดียเริ่มมีการส่งออกยางธรรมชาติแล้ว และได้ลดปริมาณยางธรรมชาติที่นำเข้าในระยะที่ผ่านมา (สุภาพร บัวแก้ว, 2547: 6)

ผลผลิตยางส่วนใหญ่ของโลกมาจากประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ปริมาณการผลิตยางธรรมชาติของทั้ง 3 ประเทศมีปริมาณรวมกัน 4.677 ล้านตันเป็นสัดส่วนร้อยละ 66 ของปริมาณการผลิตยางธรรมชาติทั้งหมดของโลก ในขณะที่ประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติอื่น ๆ อีก 21 ประเทศมีปริมาณการผลิตยางธรรมชาติคิดเป็นร้อยละ 34

ของปริมาณการผลิตยางธรรมชาติของโลก ไทยและอินโดนีเซียมีอัตราการขยายตัวการผลิตในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 2.46 และ 2.73 ต่อปีตามลำดับ ในขณะที่มาเลเซียมีปริมาณการผลิตหดตัวในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 6.11 และในกลุ่มประเทศผู้ผลิตยางนอกจาก 3 ประเทศดังกล่าวแล้ว เวียดนามเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการขยายตัวของปริมาณการผลิตสูงอีกประเทศหนึ่ง จะเห็นได้จากอัตราการขยายตัวของปริมาณการผลิตช่วงปี 2536-2545 ขยายตัวในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 14.7 ต่อปี (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 อัตราการขยายตัวของการผลิตยางธรรมชาติของประเทศต่าง ๆ

หน่วย: ร้อยละ

ปี	ไทย	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย	เวียดนาม	อื่น ๆ
2537	10.58	4.40	2.45	33.33	9.74
2538	5.06	7.07	-1.03	-1.28	-9.78
2539	9.18	4.98	-0.68	41.56	3.56
2540	-22.50	-1.45	-10.29	-2.75	10.01
2541	2.22	13.90	-8.79	2.83	10.02
2542	3.79	-6.70	-13.19	5.50	7.31
2543	8.9	-6.13	-19.96	26.52	-4.40
2544	-1.14	7.07	-11.11	8.93	24.40
2545	6.01	1.41	7.59	17.67	-14.16
เฉลี่ย	2.46	2.73	-6.11	14.70	4.08

ที่มา: กรมวิชาการเกษตร (2547ข)

ตลาดส่งออกยางธรรมชาติของไทยจัดลำดับตามความสำคัญ ในปี 2545 ดังนี้คือ ญี่ปุ่น จีน มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา เกาหลีใต้ สิงคโปร์ สเปน บราซิล ฝรั่งเศส และอิตาลี ปริมาณยางที่ส่งออกไปญี่ปุ่น จีน มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา และเกาหลีใต้ เป็นร้อยละ 21, 18, 15, 14 และ 6 ของยางที่ไทยส่งออกตามลำดับ

จีนเป็นประเทศผู้ใช้อย่างธรรมชาติมากที่สุดในโลกปี 2545 ปริมาณการใช้อย่างธรรมชาติของจีนมีปริมาณ 1.310 ล้านตัน เปรียบเทียบกับปี 2536 ที่จีนใช้อย่างธรรมชาติเพียง

650,000 ตัน และในช่วงปี 2536–2546 การใช้ยางธรรมชาติของจีนขยายตัวในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 8.45 ต่อปี ประเทศผู้ใช้อย่างธรรมชาติอื่น ๆ ที่สำคัญได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อินเดีย มาเลเซีย และเกาหลีใต้ ในปี 2545 ปริมาณการใช้ยางธรรมชาติของประเทศดังกล่าว มีปริมาณ 1.104 ล้านตัน 0.738 ล้านตัน 0.678 ล้านตัน 0.326 ล้านตัน และ 0.325 ล้านตัน ตามลำดับ และในช่วงระหว่างปี 2536-2545 อัตราการขยายตัวของการใช้อย่างธรรมชาติของประเทศดังกล่าวข้างต้น (ตารางที่ 2) มีอัตราเฉลี่ยร้อยละ 1.89, 1.85, 4.88, 2.39 และ 2.35 ตามลำดับ (กรมวิชาการเกษตร, 2547: 6-7)

ตารางที่ 2 อัตราการขยายตัวของการใช้อย่างธรรมชาติของประเทศต่าง ๆ

หน่วย: ร้อยละ						
ปี	สหรัฐอเมริกา	ญี่ปุ่น	จีน	อินเดีย	มาเลเซีย	เกาหลีใต้
2537	3.56	1.39	10.76	6.53	8.79	7.90
2538	0.21	8.16	8.33	9.22	12.05	3.45
2539	-0.21	3.25	3.84	8.07	9.16	-
2540	4.23	0.21	12.34	2.42	-8.53	0.66
2541	10.85	-0.80	-7.80	1.50	2.20	-6.16
2542	-3.55	3.80	1.54	6.69	3.08	17.43
2543	7.03	2.40	26.76	3.01	0.12	-0.12
2544	-18.47	-3.01	12.50	-1.12	-4.17	-0.18
2545	13.35	1.23	7.81	7.60	-1.21	-1.87
เฉลี่ย	1.89	1.85	8.45	4.88	2.39	2.35

ที่มา: กรมวิชาการเกษตร (2547ข)

การใช้ยางธรรมชาติของโลกในปัจจุบันได้เปลี่ยนความสำคัญจากประเทศในทวีปอเมริกาเหนือและยุโรปมาเป็นประเทศในเอเชียมากขึ้นและบทบาทของประเทศในเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจีนมีบทบาทมากยิ่งขึ้นต่อการใช้อย่างธรรมชาติและการค้ายางของโลก ปัจจัยที่สนับสนุนในจีนมีบทบาทสำคัญต่ออุตสาหกรรมยางในอนาคต มีทั้งปัจจัยในเรื่องจำนวนประชากรและการเติบโตทางเศรษฐกิจของจีน

ปริมาณยางธรรมชาติที่ไทยผลิตได้นั้น ประมาณร้อยละ 11 ใช้ในประเทศเพื่อผลิตผลิตภัณฑ์ยาง (rubber products) ในปี 2545 ปริมาณการใช้ยางธรรมชาติในประเทศมีจำนวนทั้งสิ้น

278,355 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2544 ที่มีปริมาณการใช้ทั้งสิ้น 253,105 ตัน อุตสาหกรรมยางยานพาหนะ ใช้ยางธรรมชาติเป็นร้อยละ 47 ของปริมาณยางธรรมชาติที่ใช้ทั้งหมดในประเทศ อุตสาหกรรม ถุงมือยางใช้ยางธรรมชาติในสัดส่วนร้อยละ 13 ของปริมาณการใช้ยางธรรมชาติทั้งหมด การใช้ยางธรรมชาติของไทยขยายตัวอย่างต่อเนื่อง จากปริมาณการใช้เพิ่มขึ้นจากปี 2536 ปริมาณ 130,236 ตัน เพิ่มขึ้นเป็น 278,355 ตัน ในปี 2545 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 114 (สุภาพร บัวแก้ว, 2547: 8)

การค้ายางธรรมชาติของโลกในปัจจุบันประมาณกว่าร้อยละ 70 เป็นการค้าตรง (direct trade) ระหว่างผู้ซื้อ คือ บริษัทผู้ผลิตยางยานพาหนะกับผู้ผลิต/ผู้ส่งออกอุตสาหกรรมยางยานพาหนะใช้ยางธรรมชาติประมาณร้อยละ 60 ของปริมาณการใช้ยางธรรมชาติทั้งหมด บริษัทรายใหญ่ของโลกได้แก่ บริดจ์สโตน, กู้ดเยียร์, มิชลินคอนติเนนตัลและพิรารี จะซื้อโดยตรงจากผู้ผลิต/ผู้ส่งออก โดยการทำสัญญาซื้อขายยางระยะยาว (long-term contract) ระยะ 1 ปี โดยใช้ราคาตลาดล่วงหน้าสิงคโปร์เป็นเกณฑ์ ในการกำหนดราคายางที่ซื้อขาย ปริมาณการซื้อขายยางที่ผ่านระบบตลาดกลาง (open market) ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน 3 แห่ง ที่ตลาดซื้อขายล่วงหน้าโตเกียว (Tokyo Commodity Exchange: TOCOM) ตลาดซื้อขายยางล่วงหน้าโอซาก้า (Osaka Mercantile Exchange: OME) และตลาดซื้อขายล่วงหน้าสิงคโปร์ (Singapore Commodity Exchange: SICOM) มีปริมาณลดลงอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามบทบาทของตลาดซื้อขายยางล่วงหน้าที่มีต่อราคายางในตลาดส่งมอบจริง (physical market) ยังคงมีบทบาทสำคัญ เฉพาะอย่างยิ่งราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 ในตลาดซื้อขายล่วงหน้าโตเกียวมีบทบาทสำคัญต่อราคายางซื้อขายที่ตลาดซื้อขายล่วงหน้าสิงคโปร์ และต่อราคายางแผ่นรมควันและยางแผ่นดิบของไทย

การปลูกยางพาราในประเทศไทย ไม่มีหลักฐานแน่นอนว่าเริ่มปลูกเมื่อใด แต่เชื่อว่า พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) ขณะดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองตรัง ได้นำยางจากประเทศมาเลเซียมาปลูกที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เป็นครั้งแรกประมาณปี 2443 หลังจากที่ได้มีการปลูกยางในประเทศสิงคโปร์และประเทศมาเลเซียมาแล้ว 23 ปีต่อมาในปี 2451 หลวงราชไมตรี (ปุ่น ปุณศรี) ได้นำพันธุ์ยางไปปลูกในภาคตะวันออกครั้งแรกที่จังหวัดจันทบุรี และมีผู้พยายามนำพันธุ์ยางไปปลูกทั้งในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ ซึ่งจะพบต้นยางเก่าอายุมากอยู่ในแปลงต่าง ๆ หลายท้องที่ จากการศึกษาพบว่ายางพาราเป็นพืชที่ขึ้นเขตร้อนของโลก สามารถปลูกได้ระหว่างเส้นรุ้งที่ 28 องศาเหนือและ 10 องศาใต้ของเส้นศูนย์สูตร ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยซึ่งตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้ง 14-20 องศาเหนือ จึงสามารถปลูกต้นยางพาราได้เช่นเดียวกัน (เสาวนีย์ ก่อวุฒิกุลรังษี, 2547: 13)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 พื้นที่ปลูกยาง 1,000,000 ไร่ ในภาคตะวันออกเฉลี่ยเหนือ 700,000 ไร่ และภาคเหนือ 300,000 ไร่ ระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี (2547-2549) โดยให้กรมวิชาการเกษตรรับผิดชอบการกำหนดเขตปลูกยางที่เหมาะสม การตรวจสอบ ควบคุม และจัดหาพันธุ์ยางให้ ส.ก.ย. รับผิดชอบการฝึกอบรม การควบคุม กำกับ การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปลูกยางของโครงการ และให้กระทรวงการคลังรับผิดชอบการจัดหาสินเชื่อสำหรับแหล่งงบประมาณที่ใช้เป็นเงินกู้ยืมจาก คชก. 1,440 ล้านบาท และวงเงินสินเชื่อ 5,360 ล้านบาท รวมเป็นเงิน 6,800 ล้านบาท แยกเป็น

1. ค่าพันธุ์ยาง 90 ล้านตัน ๆ ละ 16 บาท ณ ศูนย์กระจายพันธุ์ยาง (500,000 ต้น/ศูนย์) เป็นเงิน 1,440 ล้านบาท (ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม) โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมวิชาการเกษตร) ใช้เงินกองทุนโครงการช่วยเหลือเกษตรกร (คชก.) ปลอดดอกเบี้ย และให้ สกย. ชำระเงินทั้งหมดคืน คชก. โดยใช้รายได้จากค่าธรรมเนียมส่งออกยาง cess ในระยะเวลา 10 ปี นับจากปีที่สวนยางพาราให้ผลผลิตในแต่ละปี

2. ค่าดูแลรักษาและปฏิบัติในสวนยางของเกษตรกรที่เข้าโครงการในระยะเวลา 6 ปี (ตามงวดที่ สกย. กำหนด) ในอัตรา 5,360 บาท/ไร่ รวมเป็นเงิน 5,360 ล้านบาท โดยให้กระทรวงการคลัง โดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นผู้จัดการเงินข้างต้นให้เกษตรกรกู้ และรัฐบาลจ่ายดอกเบี้ยให้ถึงหนึ่งของที่เกษตรกรต้องจ่าย และแยกเป็นเงินกู้ออกเป็น 3 รุ่น ดังนี้ 1) รุ่นปี 2547 เนื้อที่ 200,000 ไร่ เป็นเงิน 1,072 ล้านบาท 2) รุ่นปี 2548 เนื้อที่ 300,000 ไร่ เป็นเงิน 1,608 ล้านบาท และ 3) รุ่นปี 2549 เนื้อที่ 500,000 ไร่ เป็นเงิน 2,680 ล้านบาท

โอกาสในการขยายปริมาณการผลิตยางพาราของโลก

1. ในช่วงปี 2539-2545 โลกมีอัตราการขยายตัวการใช้ยางเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 2.6 ต่อปี ในขณะที่อัตราการขยายตัวของการผลิตขยายตัวเพียงร้อยละ 2.04 ต่อปี สามารถคาดได้ว่าถ้าสถานการณ์ยังเป็นเช่นในปัจจุบันในปี 2551 โลกจะขาดยางอย่างน้อย 41,000 ตัน และขาดเพิ่มมากขึ้นในปีต่อไป

2. นับจากปี 2545 จีนกลายเป็นประเทศผู้ใช้อย่างมากที่สุดของโลก มีปริมาณการใช้มากถึง 1.2 ล้านตัน ในจำนวนนี้สามารถผลิตได้เองเพียง 400,000-450,000 ตันเท่านั้น จำเป็นต้องนำเข้าไม่น้อยกว่า 750,000-800,000 ตัน ส่วนใหญ่ 437,000 ตัน นำเข้าจากไทย (อัตราการนำเข้าจากไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 ต่อปี) เนื่องจากอุตสาหกรรมยางยานยนต์ของจีนมีอัตราการผลิต

เพิ่มขึ้นร้อยละ 14 ต่อปี คาดว่าในปี 2550 จีนจะใช้ยางประมาณ 1.72-1.80 ล้านตัน และต้องนำเข้ายางจากไทยไม่น้อยกว่า 700,000 ตันต่อปี หรือเพิ่มจากปัจจุบันประมาณ 250,000-300,000 ตันต่อปี

3. ประเทศอินโดนีเซียในฐานะประเทศผู้ผลิตยางอันดับที่ 2 ของโลก มีอัตราการขยายตัวของการผลิตยางประมาณร้อยละ 1-2 ต่อปี รักษาระดับปริมาณการผลิตที่ 1.5 ล้านตันต่อปี มาโดยตลอด และมีเป้าหมายการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมากกว่ายางพารา ตลาดหลักเป็นตลาดอเมริกาไม่ใช่ตลาดจีน

4. ประเทศมาเลเซียในฐานะประเทศผู้ผลิตยางอันดับที่ 3 ของโลกได้ลดการผลิตยาง เฉลี่ยร้อยละ 23 ต่อปี และมีปริมาณการผลิตประมาณ 600,000 ตันต่อปี และปรับเปลี่ยนเป็นประเทศผู้นำเข้ายาง โดยเน้นการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมากกว่าการปลูกยางเพราะให้ผลตอบแทนสูงกว่า

5. ประเทศเวียดนามในฐานะประเทศผู้ผลิตยางอันดับที่ 4 ของโลก แม้จะมีอัตราการขยายตัวของผลผลิตร้อยละ 5-6 ต่อปี แต่มีขีดจำกัดเรื่องการขยายพื้นที่ปลูกยางไปแหล่งปลูกยางใหม่ทางตอนกลาง เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกกาแฟ ดังนั้นผลผลิตยางของเวียดนามจะเพิ่มจาก 350,000 ตัน เป็น 450,000 ตันเท่านั้น

6. จากสถานการณ์ข้างต้น เห็นได้ว่าประเทศผู้ผลิตสามารถเพิ่มผลผลิตยางได้ และไทยมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิตให้ตรงและสอดคล้องกับความต้องการใช้ยางของโลก โดยเฉพาะตลาดจีนมากกว่าประเทศผู้ผลิตอื่นสำหรับการปลูกยางเพิ่มอีก 1 ล้านไร่ สวนยางจะเริ่มให้ผลผลิตในปี 2554 เป็นต้นไป และจะเพิ่มผลผลิตยางประมาณ 220,000 ตันต่อปี ซึ่งยังต่ำกว่าปริมาณที่คาดว่าจะนำเข้าจากไทย หากรวมตลาดส่งออกหลักอื่นของไทย ไม่ว่าจะเป็นญี่ปุ่น เกาหลี และมาเลเซีย ที่มีปริมาณการใช้ยางเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้เป็นตลาดที่ไทยเป็นผู้ครองตลาดอยู่ การเพิ่มผลผลิตครั้งนี้จะไม่กระทบต่อภาระความต้องการใช้ยางของโลกแต่อย่างใด ไทยยังคงรักษาระดับปริมาณการผลิตยางที่ 2.8 ล้านตันต่อปี และจะเพิ่มส่วนแบ่งตลาดส่งออกยางจากเดิมร้อยละ 34 เป็นร้อยละ 38 เท่านั้น

ผลกระทบต่อความร่วมมือด้านยางระหว่างไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย

การขยายพื้นที่ปลูกยาง 1 ล้านไร่ ไม่ขัดข้องตลึงความร่วมมือด้านยางพาราระหว่างไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย เนื่องจากตามข้อตกลง Bali Declaration 2001 กำหนดลดปริมาณการผลิตลงร้อยละ 4 ต่อปี ในระหว่างปี 2545 – 2546 และลดปริมาณการส่งออกลงร้อยละ 10 ต่อปีในปี 2545 แต่โครงการเริ่มปลูกยางในปี 2547 จะให้ผลผลิตในปี 2554

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกร

1. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ประมาณ 142,850 ราย มีรายได้เพิ่มขึ้น จากการปลูกมัน ลำปะหลัง 3,720 บาทต่อไร่ และปลูกข้าว 1,620 บาทต่อไร่ เป็นรายได้จากยาง 6,600 บาทต่อไร่ ทำให้เกษตรกรที่ เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น 2,880 บาทต่อไร่ และ 4,980 บาทต่อไร่หรือมีรายได้เพิ่มขึ้น ครอบครัวละ 20,160-34,860 บาทต่อปี ตามลำดับ
2. สำหรับ เงินที่เกษตรกรกู้ไปหากส่งคืนเงินกู้เพียงร้อยละ 10 ของรายได้จะคืนเงินกู้ได้ หมดภายใน 11 ปีนับจากปีที่มิรายได้
3. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและแรงงานภาคเกษตรไม่น้อยกว่า 150,000 คน ซึ่งส่วนใหญ่ เป็นแรงงานก๊วยชาง จะมีรายได้ดี และ สม่าเสมอทั้งปี

ภาครัฐ

1. สำหรับผลผลิตยางของประเทศที่เพิ่มขึ้น จากการปลูกยางของ โครงการฯ จำนวน 220,000 ตันต่อปี นับจากปี 2554 เป็นต้นไปนั้น คิดเป็นมูลค่ายาง 7,700 ล้านบาทต่อปี (ราคายาง F.O.B.35 บาท/กิโลกรัม) ซึ่งหากนำยางทั้งหมดไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์และ ส่งออกแล้ว จะมีรายได้ส่งออก 38,500 ล้านบาท
2. รัฐมีรายได้จาก CESS ประมาณปีละ 198-308 ล้านบาท (อัตรา 0.90-1.40 บาท/ กิโลกรัม)
3. การปลูกยางทำให้สภาพแวดล้อมดีขึ้นเห็นได้จากผลจากการปลูกยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในพื้นที่ที่ปลูกยางมีปริมาณน้ำฝนเพิ่มขึ้นจากเดิม 150-200 มิลลิเมตรต่อปี และ มีการกระจายของฝนดีขึ้น (สำนักงานโฆษกรฐบาล, 2546)

การเข้าร่วมโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกร ในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 (ปี 2547-2549)

มติของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2546 ได้ให้ความเห็นชอบขยายพื้นที่ปลูกยางได้ในทุกภาคของประเทศที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมวิชาการเกษตร) กำหนดเป็นพื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยางโดยคำนึงถึงการกำหนดพื้นที่การเกษตร และผลิภาพการผลิตเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 (ปี 2547-2549) เป้าหมาย 1,000,000 ไร่ (ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ 700,000 ไร่ และ ภาคเหนือ 300,000 ไร่) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงกำหนดคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขสำหรับเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ดังนี้ (สำนักงานนโยบายรัฐบาล, 2546)

1. คุณสมบัติของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ เป็นบุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทย มีที่ดินเป็นของตนเอง หรือเป็นที่ดินที่รัฐจัดสรรให้ หรือที่ดินที่เช่าจากรัฐ และมีหลักฐานแสดงการครอบครองหรือแสดงกรรมสิทธิ์ หรือเอกสารสิทธิ์ หรือสัญญาเช่า ซึ่งทางราชการออกให้
2. หลักเกณฑ์ในการให้ความช่วยเหลือที่ดินต้องอยู่ในเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกยางและเป้าหมายที่กรมวิชาการเกษตร (กวก.) กำหนดตามเอกสารแนบท้ายประกาศเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ที่ไม่เคยมีสวนยางมาก่อนจะได้รับอนุมัติให้ปลูกยางรายละไม่น้อยกว่า 7 ไร่ และไม่เกิน 30 ไร่ เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ จะได้รับต้นยางชำถุงจำนวน 90 ต้น/ไร่ ที่กรมวิชาการเกษตรเป็นผู้จัดให้ สำหรับการส่งมอบและการรับมอบต้นยางชำถุงให้เป็นไปตามแผนการกระจายต้นยางชำถุงตามที่กำหนดให้สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศเป็นผู้กระจายและแจกจ่ายต้นยางชำถุง ให้เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีสิทธิได้รับสินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) ในวงเงินกู้ไม่เกิน 5,360 บาท/ไร่ โดยแบ่งจ่ายเป็นงวดๆ ในระยะ 6 ปีตามหลักเกณฑ์การจ่ายเงินกู้ ที่สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (สทศ.) กำหนดให้ สทศ. เป็นหน่วยงานหลักในการให้คำแนะนำวิชาการปลูกยาง การถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกยาง และการดูแลรักษาสวนยาง ตลอดจนระยะเวลาเข้าร่วมโครงการฯ โดยมีกรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานสนับสนุนทางวิชาการและกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานสนับสนุนการจัดเกษตรกร
3. การสมัครเข้าร่วมโครงการฯ เกษตรกรสมัครเข้าร่วมโครงการฯ ตามแบบที่กำหนด และต้องแสดงหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่นที่ทางราชการออกให้ และหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิการครอบครอง หรือสัญญาเช่าที่ทางราชการออกให้ในที่ดินที่

ขอเข้าร่วมโครงการฯ มาแสดงต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเพื่อรวบรวม ตรวจสอบความถูกต้องและ ครบถ้วนของหลักฐานเพื่อรวบรวมหลักฐานกรรมสิทธิ์ และการครอบครองที่ดินส่งให้ จังหวัด หรือ คณะ กรรมการที่จังหวัดแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจสอบและรับรองความถูกต้องของหลักฐาน

4. เงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการ ฯ เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ต้องนำยางชำถุงที่ได้รับไปปลูกในที่ดินที่ได้รับอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการฯ เท่านั้น และ ต้องปฏิบัติตามระเบียบการปลูกยางที่ สกย. กำหนดและแนะนำหากไม่ปฏิบัติตามจะระงับการช่วยเหลือและสงวนสิทธิที่จะเรียกเงินค่าพันธุ์ยางคืน เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ต้องอำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการควบคุม ตรวจสอบ ติดตามและ ประเมินผลการปลูกยางของผู้เข้าร่วมโครงการฯ

5. การติดตามและประเมินผลโครงการฯ ให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเป็นหน่วยงานหลักในการติดตามและประเมินผลโครงการและให้ กวก. กสก. และ สกย. เป็นหน่วยงานสนับสนุน

ความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ เป็นลักษณะนามธรรมไม่สามารถจะมองเห็นเป็นรูปร่างได้ แต่สามารถสังเกตได้จากการแสดงออก ราชบัณฑิตยสถาน (2425: 664) อธิบายว่า “พึง” เป็นคำช่วยกริยาหมายความว่า “ควร” เช่น พึงใจ หมายความว่า เหมาะใจ พอใจ ชอบใจ นภจรัส อมาตย์โยธิน (2535: 17) ได้สรุปความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติในทางที่ดีของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมที่ทำอยู่ ถ้าบุคคลใดมีความพึงพอใจในกิจกรรมมาก ก็จะมีการเสียสละอุทิศร่างกาย แรงใจ แรงปัญญาให้แก่กิจกรรมมาก ส่วนผู้ที่มีความพึงพอใจในกิจกรรมน้อย ก็มักทำกิจกรรมเพียงตามหน้าที่เท่านั้น ซึ่งสัมพันธ์กับ Vroom (1988) ในสมเกียรติ ฉายไชน์ (2539: 67) ได้กล่าวว่าทัศนคติและความพึงพอใจสิ่งหนึ่งสิ่งใดสามารถใช้ทดแทนกันได้ เพราะสองคำนี้จะหมายถึง ผลที่ได้จากการที่บุคคลเขาไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้น ๆ ทัศนคติทางบวกจะแสดงให้เห็นสภาพความพึงพอใจ และสอดคล้องกับ Wolmam (1973) ใน อนุศักดิ์ จันทร์มา (2537: 17) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจ หมายถึง ทัศนคติที่เป็นดุลยภาพรวบยอดของความรู้สึกพอใจและไม่พอใจที่ผ่านมา ทัศนคติที่จะแสดงออกให้ทราบว่าเขามีความพอใจหรือไม่ โดยประเมินดูงาน และผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้ความหมายของความพึงพอใจ อาจหมายความรวมถึง ท่าที ความรู้สึก หรือ

ทัศนคติในทางที่ดีของบุคคลที่มีผลต่องาน ที่ทำอยู่ถ้าบุคคลใดมีความพึงพอใจในการทำงานมากก็ จะมีการเสียสละอุทิศร่างกาย แรงใจแรงปัญญาให้แก่งานมาก ส่วนผู้ที่มีความพึงพอใจในการ ทำงานน้อยก็มักทำงานเพียงตามหน้าที่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับส่วนประกอบที่เป็นสิ่งจูงใจที่มีอยู่ในงานนั้น ดังความหมายที่สุเทพ พานิชพันธุ์ (2541: 19) กล่าวว่าสรุปว่าความพึงพอใจในงาน เป็นความรู้สึก ของบุคคลในกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นส่วนหนึ่งของเจตคติที่บุคคลแสดงออก ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จ

วิลยา บุตรดี (2539: 9) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถลด ความตึงเครียดของบุคคลให้น้อยลง และความตึงเครียดนี้มีผลมาจากความต้องการของมนุษย์ เมื่อ มนุษย์มีความต้องการมากจะเกิดปฏิกิริยาเรียกร้อง ถ้าเมื่อใดความต้องการได้รับการตอบสนอง ความเครียดจะน้อยลงหรือหมดไป ทำให้เกิดความพึงพอใจ ในทำนองเดียวกัน Porter and Lower (1968) ในบุญเดิม พันรอบ (มปป.: 64) ได้ให้ทรรศนะว่า หมายถึง แนวความคิดหรือทัศนคติอย่าง หนึ่งเป็นสภาวะรับรู้ภายใน ซึ่งเกิดจากความคาดหวังไว้ว่าเมื่อทำงานชิ้นหนึ่งแล้วจะได้รับรางวัล อย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าได้รับตามที่คาดหวังความพึงพอใจก็จะเกิดขึ้น แต่ถ้ารางวัลนั้นต่ำกว่าอินทรีย์ ที่คาดหวังจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับทริณี เดชจินดา (2532) ในสมเกียรติ ฉายไชน์ (2537: 7) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือ ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการ ตอบสนอง หรือบรรลุจุดมุ่งหมายในระดับหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่ลดลง เกิดขึ้น จากความต้องการหรือจุดมุ่งหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนองเช่นเดียวกับชูชีพ อ่อน โกลสูง (2522) ในทวีป ยอดเสริม (2538: 10) ได้ให้ทัศนคติไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นส่วนหนึ่งของเจตคติ ซึ่ง หมายถึงความรู้สึก น้ำใจที่คนเรามีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอาจเป็นเหตุการณ์ บุคคล วัตถุหรือสถานที่ โดยตอบสนองในรูปที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจก็ได้ การที่บุคคลจะมีความพึงพอใจต่อสิ่งใดสิ่ง หนึ่ง ต้องมีประสบการณ์ทางตรงหรือทางอ้อมต่อสิ่งนั้นมาก่อน

ศีสัน กุสลาอนุภาพ และ สุรเชษฐ์ ชิริมณี (2537) ในสมเกียรติ ฉายไชน์ (2539: 9) ได้ให้ทรรศนะความพึงพอใจในงานเกี่ยวข้องกับทัศนคติ หรือ ความถนัดของบุคคลที่มีต่องาน ความรู้สึกที่บุคคลดับจากการทำงานจากสังคม จากสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่บุคคลนั้น เกี่ยวข้องอยู่ Mullins (1982) ในสมเกียรติ ฉายไชน์ (2539: 9-10) ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ ในงานกับทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งแวดล้อม หลายๆ ด้านเป็นสภาพภายใน ที่มีความสัมพันธ์ กับความรู้สึกของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในงาน ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เกิดจาก แรงจูงใจของมนุษย์ในการทำงาน ซึ่งเป็นแรงผลักดันบางประการในตัวผู้ปฏิบัติงาน เกิดอาการที่ ตนเองพยายามจะบรรลุถึงเป้าหมายบางอย่าง เพื่อที่จะสนองตอบต่อความต้องการหรือความ

คาดหวังที่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อบรรลุเป้าหมายนั้นแล้วจะเกิดความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งเป็นผลสะท้อนกลับมายังจุดเริ่มต้นเป็นการหมุนเวียนไปอีก

นอกจากนั้น กิติมา ปรีดีติลล (2529: 278–279) ยังได้รวบรวมความหมายของความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งอาจจะมี ความเกี่ยวข้องกับ ความพึงพอใจด้านอื่น ๆ ด้วย ดังนี้

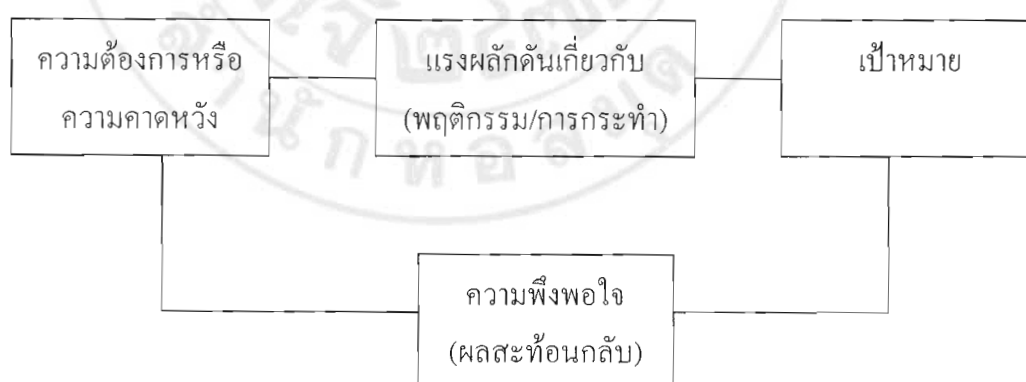
1. ความพึงพอใจในการทำงานตามแนวคิดของ Carter หมายถึง คุณภาพ สภาพ หรือระดับความพึงพอใจของบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจและทัศนคติของบุคคลที่มีต่อคุณภาพของงานนั้น ๆ
2. ความพึงพอใจในการทำงานตามแนวคิดของ Benjamin หมายถึง ความรู้สึกที่มีความสุข เมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ความต้องการหรือแรงจูงใจ
3. ความพึงพอใจในการทำงานตามแนวคิดของ Ernest and Joseph หมายถึง สภาพความต้องการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่การทำงานแล้วได้รับการตอบสนอง
4. ความพึงพอใจตามแนวความคิดของ George and Leonard หมายถึง ความรู้สึกพอใจในการทำงานที่ทำและเต็มใจปฏิบัติงานนั้นให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร คนจะรู้สึกพอใจงานที่ทำเมื่องานนั้นให้ผลประโยชน์ตอบแทน ทั้งทางด้านวัตถุและทางด้านจิตใจ ซึ่งสามารถสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของเขาได้
5. ตามแนวคิดของ Fred ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นผลรวมองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งสนองความต้องการและเป็นศักยภาพที่เจริญขึ้น เป็นทัศนคติที่แฝงอยู่
6. ตามแนวคิดของ Haller ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง ผลของทัศนคติต่าง ๆ ของบุคคลที่มีต่อองค์ประกอบของงาน และมีส่วนสัมพันธ์กับลักษณะงานและสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน ซึ่งความพึงพอใจนั้น ได้แก่ รู้สึกมีความสำเร็จในผลงาน รู้สึกว่าได้รับการยกย่องและรู้สึกมีโอกาสก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน
7. ตามแนวคิดของ Nancy ความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถลดความตึงเครียดของผู้ทำงานให้น้อยลง และความตึงเครียดนี้มีผลมาจากความต้องการของมนุษย์เมื่อมีความต้องการมากก็จะเกิดปฏิกิริยาเรียกร้อง ถ้าเมื่อใดความต้องการได้รับการตอบสนองความเครียดก็จะน้อยลง หรือหมดไป ทำให้เกิดความพึงพอใจได้

จากความหมายดังกล่าวแล้ว พอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติในทางที่ดีของบุคคลที่มีต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ ของงาน ซึ่งบุคคลนั้นได้รับการตอบสนองตามความต้องการของเขาได้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

สเลียร์ เหลืองอร่าม (2522: 70) กล่าวว่า ความพึงพอใจในงานเป็นผลของการจูงใจให้มนุษย์ทำงาน โดยจะออกมาในรูปของความพึงพอใจ ที่คนทำงานมากได้เงินมาก บรรยากาศในสถานที่ทำงานที่ซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดความพึงพอใจ ในงานด้วยเงินและรางวัลตอบแทนด้วยกันทั้งนั้น นอกจากนี้ ยังได้กล่าวอีกว่า ความพึงพอใจในงานจะเกิดขึ้น เมื่อคนรู้สึกประทับใจความสำเร็จในการทำงาน นอกจากนี้ถ้าหน่วยงานออกแบบงานให้ผู้ปฏิบัติเกิดความพึงพอใจงานแล้ว หน่วยงานก็จะมีทางหาความร่วมมือจากพนักงานได้มากขึ้น และผู้ปฏิบัติงานก็จะเต็มใจทำงานมากขึ้น

สมยศ นาวิการ (2522: 391) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานว่าคือ “ความรุนแรงของความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน สำหรับผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ความพึงพอใจอาจจะเป็นบวกหรือลบได้ในสถานการณ์ของการทำงาน ในทางทฤษฎีแล้วผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่งจะต้องมีความพอใจ เพราะว่าผลลัพธ์ดังกล่าวนี้จะเกี่ยวพันกับความต้องการของบุคคล” ฌเรศ เรืองเดช (2536: 8) ได้สรุปไว้ว่า ความพึงพอใจในการทำงานเป็นผลงานทางจิตวิทยา สรีระวิทยา และสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานได้พูดอย่างจริงจังว่าเขาพอใจกับการทำงาน

ภาพที่ 1 วงจรแรงจูงใจของมนุษย์

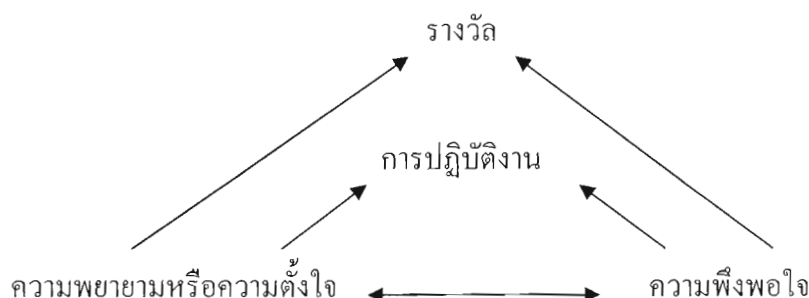
Gilmer *et al.* และ Ghiselli and Brow อ่างในขนิษฐา โสภานนท์ (2538: 21) กล่าวถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจในงาน ซึ่งประกอบด้วย

1. ความมั่นคงปลอดภัย (security) ในการทำงาน
2. โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน (opportunity for advancement)

3. ค่าจ้าง (wages)
4. ลักษณะของงานที่ทำ (intrinsic aspect of the job) ความรู้ ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน และได้ทำงานตามที่นัดก็จะพอใจ
5. การนิเทศงาน (supervision)
6. ลักษณะทางสังคม (social aspect of the job) ถ้างานใดผู้ปฏิบัติงานสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เขาก็จะพอใจในงานนั้น
7. การคมนาคม และการติดต่อสื่อสาร (communication)
8. สิ่งตอบแทน (benefits) เช่น เงินบำเหน็จ บำนาญ เมื่อออกจากงาน การรักษาพยาบาล ที่อยู่อาศัย
9. สภาพการทำงาน (working conditions) ได้แก่ แสง เสียง อากาศ ชั่วโมงการทำงาน ถ้าสะดวกสบายเหมาะสมกับการปฏิบัติงานก็จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจของการประกอบอาชีพ
10. ระดับอาชีพ ถ้าอาชีพอยู่ในฐานะสูง หรือระดับสูง เป็นที่นิยมนับถือของคนทั่วไป ก็จะเป็นที่พึงพอใจของผู้ประกอบอาชีพนั้น
11. คุณภาพของผู้บังคับบัญชา หมายถึง ความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้บังคับบัญชา

จากเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ทั้งปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจและปัจจัยที่ก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจ ต่างมีพื้นฐานอยู่ที่ความต้องการของบุคคล ซึ่ง Berelson and Steiner (1964) ใน นำชัย หนูผล (2529: 122) ได้กล่าวว่า แรงจูงใจใด ๆ ก็ตามที่มีความเข้มข้นสูงที่สุด มักจะมีอิทธิพลต่อการผลักดันด้านพฤติกรรม เพื่อสนองความต้องการอันเป็นบ่อเกิดของแรงจูงใจ นั้นความเข้มข้นของแรงจูงใจในมนุษย์มักจะมีแนวโน้มที่ลดน้อยถอยลงด้วยสาเหตุหนึ่งสาเหตุใด ดังต่อไปนี้

1. เมื่อได้รับการตอบสนองแล้ว แรงกระตุ้นหรือแรงจูงใจในเรื่องนั้นก็จะหมดไป
2. ความขัดแย้งหรือไม่สมปรารถนาในสิ่งที่ต้องการ แรงจูงใจก็จะลดถอยและน้อยไปที่สุดในที่สุด ความขัดข้องไม่สมปรารถนาดังกล่าวอาจนำมาซึ่งความรู้สึกไม่พอใจในการทำงาน และจะพยายามถอนตัวจากสถานการณ์ของการทำงาน แรงจูงใจนี้เป็นเรื่องของกระบวนการแลกเปลี่ยนองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบด้วยกันคือ
 - 2.1 การปฏิบัติงาน
 - 2.2 รางวัลที่ได้จากการปฏิบัติงาน
 - 2.3 ความพยายามหรือความตั้งใจที่จะปฏิบัติงาน
 - 2.4 ความพึงพอใจ

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของการจูงใจ

เมื่อพิจารณาจากปลายลูกศร พบว่า ความตั้งใจในการปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับรางวัลหรือผลตอบแทนที่จะได้รับ และรางวัลนี้ขึ้นอยู่กับความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ในทำนองเดียวกันก็ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจในงานที่ทำ และความพอใจในงานที่ทำ จะมีแค่นั้นก็ขึ้นอยู่กับรางวัลหรือผลตอบแทนนั่นเอง

นภาพร อมาตย์โยธิน (2535: 53) ได้เสนอไว้ว่า เทคนิคของ Likert เป็นแบบหนึ่งที่สามารถกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง ได้แก่ การสร้างประโยค หรือข้อความเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องการวัด โดยกำหนดหัวข้อให้เลือก ซึ่งโดยทั่วไปกำหนดไว้ 5 หัวข้อ เมื่อวัดทัศนคติในประเด็นต่าง ๆ ครอบคลุมประเด็นก็นำคะแนนที่ได้ในแต่ละประเด็น มาหาค่าเฉลี่ยเป็นค่าทัศนคติและพฤติกรรม กิจปริดาปริสุทธิ (2524: 178) ก็ได้กล่าวไว้ในทำนองเดียวกันว่า วิธีการของ Likert นั้น สามารถวัดทัศนคติได้อย่างกว้างขวางกว่าแบบอื่น ๆ และสามารถวัดทัศนคติได้เกือบทุกเรื่องและให้ความเที่ยงตรงสูง

บุญเรียง ขจรศิลป์ (2528: 137) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการวัดความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นทัศนคติอย่างหนึ่ง ซึ่งทัศนคติหรือเจตคติเป็นนามธรรม เป็นการแสดงออกค่อนข้างสลับซับซ้อน จึงเป็นการยากที่จะวัดทัศนคติได้โดยตรง แต่เราสามารถที่จะวัดทัศนคติได้โดยทางอ้อมได้ โดยวัดจากความคิดเห็นของบุคคลที่ต้องการจะศึกษาแทน ฉะนั้นการวัดความพึงพอใจก็มีขอบเขตจำกัดด้วย อาจมีความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้น

การวัดความพึงพอใจ

การวัดความพึงพอใจ เป็นการวัดความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดในลักษณะหนึ่ง ลักษณะใดซึ่ง บุญเรียง ขจรศิลป์ (2528: 153) ได้เสนอไว้ว่า เทคนิค Likert เป็นแบบหนึ่งที่สามารถใช้กับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง ได้แก่ การสร้างประโยคหรือข้อความเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการวัด โดยกำหนดหัวข้อให้เลือก ซึ่งโดยทั่วไปกำหนดไว้ 5 หัวข้อ เมื่อวัดทัศนคติในประเด็นต่าง ๆ ครบทุกประเด็นก็นำคะแนนที่ได้ในแต่ละประเด็นมาหาค่าเฉลี่ยเป็นค่าทัศนคติและบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2524: 178) ได้กล่าวไว้ในทำนองเดียวกันว่าวิธีการของ Likert นั้นสามารถวัดทัศนคติได้อย่างกว้างขวางกว่าแบบอื่น ๆ และสามารถวัดทัศนคติได้เกือบทุกเรื่องและให้ค่าความเที่ยงตรงสูงสำหรับมาตรฐานการวัดความพึงพอใจจริง ๆ นั้น กระทำได้โดยวิธีการดังกล่าวต่อไปนี้

1. การใช้แบบสอบถาม เป็นวิธีที่นิยมแพร่หลายวิธีหนึ่ง โดยขอให้ผู้ที่เราต้องการแสดงความคิดเห็นในแบบฟอร์มที่กำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระ คำถามที่ถามที่ถามอาจจะถามเกี่ยวกับเรื่องการบริหาร ความสัมพันธ์ สวัสดิการขององค์กรการที่ผู้ตอบแบบสอบถามทำงานอยู่หรืออื่น ๆ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาข้อสรุปที่แน่นอนต่อไป
2. วัดโดยการสัมภาษณ์ ซึ่งวิธีนี้ต้องใช้เทคนิคและการวางอุบายอย่างมากมิฉะนั้นจะได้คำตอบซึ่งมีความหมายไม่เที่ยงตรงหรือไม่มีผล
3. การสังเกต วิธีนี้ไม่ค่อยแพร่หลาย และไม่สามารถทำได้ในองค์กรที่มีผู้ปฏิบัติงานมาก ๆ คงทำได้ในองค์กรที่มีผู้ปฏิบัติงานไม่มากนัก ซึ่งวิธีนี้ผู้สังเกตต้องใช้ความพยายามสูง และต้องใช้เวลาความถี่ในการสังเกตอย่างทั่วถึง

ในการวัดความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรระยะที่ 1 ของจังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อวัดความพึงพอใจของเกษตรกรตามหลักเกณฑ์ในการดำเนินงานตามกิจกรรม และขั้นตอนของโครงการฯ โดยครอบคลุมความต้องการของเกษตรกร การได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านเงินทุน (สินเชื่อ) จาก ธ.ก.ส. ตลอดจนการติดตามให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง และกรมวิชาการเกษตร

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ

ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล

1. อายุ

ทวีป ยอดเสริม (2538: 12) กล่าวว่า อายุ นั้นเป็นปัจจัยที่ทำให้คนเรามีความแตกต่างกัน คนที่อายุต่างกันจะมีความรู้ ความรับผิดชอบ ประสบการณ์ ความสนใจ ความสามารถในการแก้ปัญหา ความจำ บุคลิกภาพ และวุฒิภาวะทางด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไป บุคคลที่มีอายุต่างกันจะมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันออกไปในแต่ละองค์ประกอบของงาน อายุของบุคคลมีทั้งส่วนสัมพันธ์และไม่สัมพันธ์กับความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงาน

โยธิน ศันสนยุทธ (2529) ในอนันต์ ปัญญาวีร์ (2534: 13) ได้ให้ความเห็นว่า คนที่มีอายุมากขึ้นจะมีความพึงพอใจต่องานมากขึ้น เพราะมีการปรับตัวได้ดีกว่าคนที่อายุน้อย ส่วนคนที่อายุน้อยมีความคาดหวัง ต่อการได้รับผลตอบแทนสูง เมื่อทำงานแรก ๆ จะไม่ค่อยพึงพอใจ สุทธิ ชิวหากาญจน์ (2538: 17-21) ได้อ้างอิง Maning (1965) และ สนธิ คชสิทธิ์ (2524) ว่า อายุไม่มีผลต่อความพึงพอใจในองค์ประกอบของปัจจัยค่าจ้าง หรือปัจจัยกระตุ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จรุง ยาสวรรณ ใน วัลยา บุตรดี (2533: 20) พบว่าอายุไม่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและอาชีพ

2. เพศ

บุญสม วราเอกศิริ (2539: 96) กล่าวว่า แม้โลกปัจจุบันจะพัฒนาก้าวหน้าไปไกลเพียงไหน เป็นที่น่าสังเกตว่า เพศหญิง และเพศชาย ก็ยังคงมีแนวโน้มทางจิตวิทยาที่แตกต่างกันอยู่เหมือนเดิม สุทธิ ชิวหากาญจน์ (2538: 17) อ้างถึง Sarapatex และธรรมบุญ ศิริพันธ์ (2530: 10) ว่า คนส่วนใหญ่ยอมรับว่าพฤติกรรมของคนจะแตกต่างกันระหว่างเพศ ซึ่งลักษณะของผู้ชายส่วนใหญ่มีความคิดเป็นตัวของตัวเองมีโครงสร้างของร่างกายที่แข็งแรงมากกว่าผู้หญิง ส่วนผู้หญิงนั้นจะเชื่อฟังง่าย มีความรับผิดชอบ ความละเอียดอ่อนในการฝีมือมากกว่าผู้ชาย

3. วุฒิการศึกษา

สนธิ คชสิทธิ์ (2524: 49) ในสุทธิ ชิวหากาญจน์ (2538: 18) พบว่า วุฒิปริญญาตรี และต่ำกว่าปริญญาตรีกับวุฒิที่สูงกว่าปริญญาตรี ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องของความพึงพอใจ แต่จะแตกต่างกันทางด้านองค์ประกอบของงานแต่ ฟิรพรต หุ่นเจริญ (2526: 133) ในสุทธิ

ชีวหากาญจน์ (2537: 18) ได้วิจัยพบว่าวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันในองค์ประกอบของงาน

ทวีป ยอดเสรี (2538: 13) อ้างอิงถึงผลการศึกษาของ สกฤต วรรณพงษ์ (2526: จ) พบว่า วุฒิการศึกษาของบุคคลไม่ทำให้ความรู้สึกต่อองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ และไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคคลที่แตกต่างกัน ส่วน อนุก ชื่นบานเย็น (2537: 139) ได้ศึกษาต่อไปพบว่า ตัวแปรด้านระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนและรายได้ครัวเรือนเป็นตัวแปรที่มีผลต่อการยอมรับการปลูกพืช จึงชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาการศึกษาและการยกระดับรายได้ต่อครัวเรือนของสมาชิกในชุมชนน่าจะเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ในการที่จะพัฒนาขีดความสามารถของราษฎร ในการที่จะเรียนรู้และเข้าใจในโครงการฯ ต่าง ๆ ที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่

รชนีกร เศรษฐธู (2528: 143) ได้ชี้ให้เห็นว่า การศึกษาเป็นกรรมวิธี หรือกระบวนการต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ในชีวิต อันจะทำให้บุคคลพัฒนาความสามารถ เจตคติ ค่านิยม หรือคุณธรรม และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการ กลายเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

ปัจจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจ

1. รายได้

อนุก สิทธิเสรีชน (2518: 87-88) ในทวิวัฒน์ แสงสว่าง (2534: 13) ได้ศึกษาพบว่าปัจจัยที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าเป็นสิ่งจูงใจในการผลิตของเกษตรกร คือ ราคาราคาและรายได้จากการผลิตพืชผล ส่วนสมบูรณ์ ศาลยาชีวิน (2526: 339) ในทวีป ยอดเสรี (2538: 13-15) ได้สรุปผลการวิจัยของไพฑูรย์ เครือแก้ว ไว้ว่า คนชนบทมีความต้องการที่จะมีความเป็นอยู่ และโอกาสในการหารายได้ที่ดียิ่งขึ้น รายได้ของคนในชนบท ซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน มีความสำคัญทางบวกกับราคาที่ได้รับในแต่ละคน ซึ่งน่าจะเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าชาวชนบทที่มีรายได้แตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจที่แตกต่างกัน

2. ขนาดพื้นที่ปลูกยางพารา

ทวิวัฒน์ แสงสว่าง (2534: 15) กล่าวว่า ขนาดเนื้อที่ทำการเกษตรของเกษตรกรเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมไปปฏิบัติในไร่นา ดังนั้น ขนาดของไร่นาจึงมีอิทธิพลต่อตัวของเกษตรกรในการดำเนินกิจการตนเองเป็นอย่างมาก ฟาร์มขนาดใหญ่ เกษตรกรย่อมมีดินร่นที่

จะปรับปรุงกิจการให้ดีขึ้น และพยายามมหาวิชาการมาเพิ่มเติม ในฟาร์มของตนเอง ส่วน เทพ พงษ์พานิช (2525: 117) ได้สรุปว่า เกษตรกรที่มีฟาร์มขนาดใหญ่กว่าจะมีการเรียนรู้ และแสวงหาวิทยาการใหม่ๆ ได้เร็ว และเก่งกว่าเกษตรกรที่มีฟาร์ม หรือไร่นาขนาดเล็ก

3. สภาพการถือครองที่ดิน

ไพฑูรย์ สุทธสุภา (2525: 19-20) ได้กล่าวว่า ถ้าสภาพการถือครองที่ดินเป็น ดั่งนี้กล่าวคือ เกษตรกรผู้เช่าเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในปัจจัยการผลิตทั้งหมดแต่ผลผลิตที่ได้รับต้อง แบ่งส่วนกับเจ้าของที่ดิน เมื่อเกษตรกรผู้เช่าประเมินนวัตกรรมโดยคิดจากต้นทุนที่เพิ่มขึ้น แต่ผล กำไรที่เพิ่มขึ้นนั้นเขาได้รับเป็นบางส่วนเท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนั้นเขาจะคาดผลกำไรของนวัตกรรมนั้น ต่ำกว่าปกติและจะทำให้ลดสิ่งจูงใจในการยอมรับนวัตกรรมนั้น ๆ ส่วน สง่า ดวงรัตน์ (2521: 42) ใน ทวีวัฒน์ แสงสว่าง (2534: 13) ได้ศึกษาพบว่าในฤดูนาปีชาวบ้านที่เป็นเจ้าของที่นา ได้นำวิทยาการ แผนใหม่ไปใช้มากกว่าชาวนาที่เช่าที่นาคนอื่นทำ นอกจากนั้น นำชัย ทนุผล (2529: 21) กล่าวว่า เกษตรกรที่มีที่ดินเป็นของตนเองจะทำให้เกษตรกรเกิดแรงจูงใจ ในการที่จะปรับปรุงสภาพที่ดิน ของตนเองและมีการใช้วิธีการผลิตที่ใหม่ ๆ เมื่อเพิ่มผลผลิตอันจะนำมาซึ่งรายได้ที่มากกว่า

4. ประสบการณ์การประกอบอาชีพการเกษตร

ชลิต พลศิลป์ (2527: 166) ในวัลยา บุตรดี (2533: 21) ได้กล่าวว่า ประสบการณ์ ในการทำงานมากและน้อย มีความพึงพอใจในการทำงานตามปัจจัยจูงใจและค่าจ้างโดยรวม และ รายได้แตกต่างกัน

ภาคสรุป (Overview)

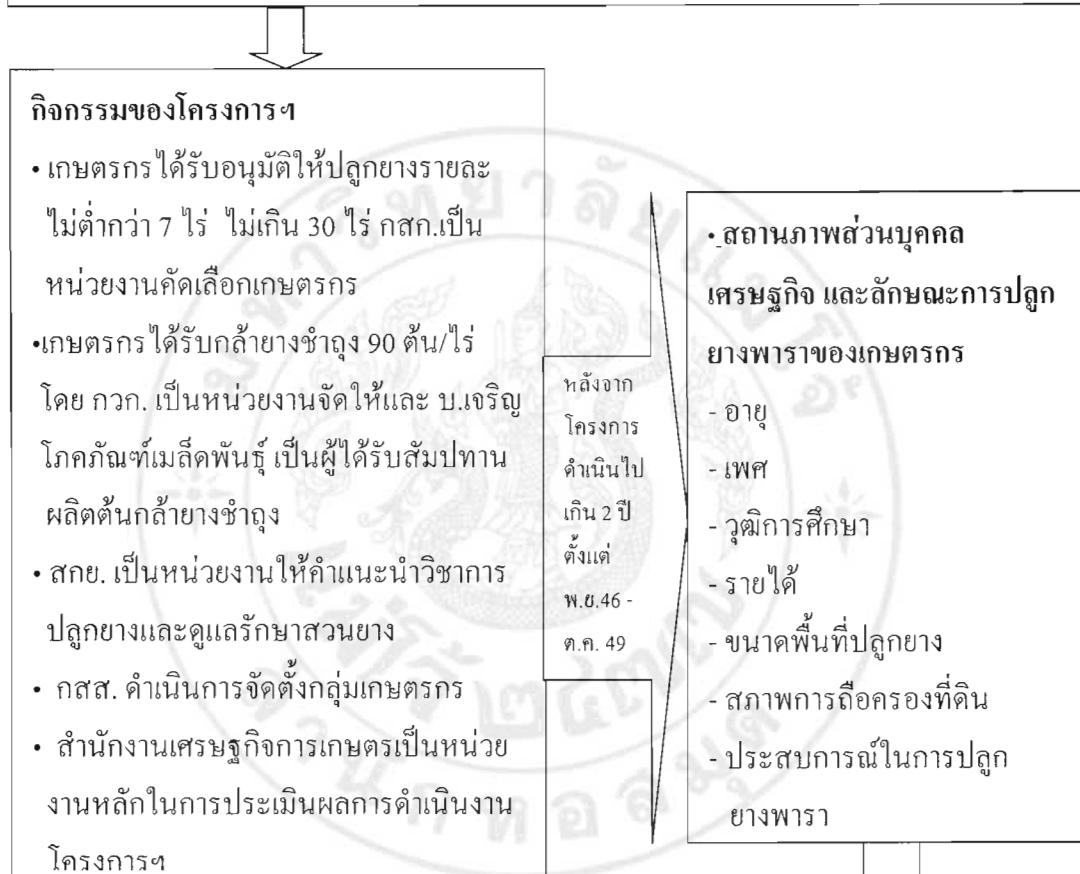
ความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์จากยางธรรมชาติ มีอัตราการเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่ได้จากยางสังเคราะห์มีราคาสูงขึ้นตามราคาน้ำมันปิโตรเลียม และมีแนวโน้มที่ราคาจะสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในอนาคต แต่ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากธรรมชาติก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ประเทศไทยเป็นประเทศที่ผลิตยางพาราส่งออกจำหน่ายมากที่สุดของโลก มีพื้นที่ปลูกยางพารากระจายอยู่ในทุกภาค ต่อมาเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ.2546 คณะรัฐมนตรี ได้อนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการโครงการปลูกยางเพื่อขยายระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ระยะที่ 1 (พ.ศ.2547-2549) เป้าหมาย 1,000,000 ไร่ ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 700,000 ไร่ ภาคเหนือ 300,000 ไร่ เพื่อเป็นการการนำร่องหรือกระตุ้นให้เกษตรกร เห็นความสำคัญและมีความคุ้นเคยกับอาชีพการปลูกยางพาราในเขตปลูกยางใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกยางพาราในที่ดินกรรมสิทธิ์ และสิทธิครอบครอง เพื่อเพิ่มผลผลิตยางธรรมชาติเพื่อการส่งออก และเพื่อสร้างงานและอาชีพที่มั่นคงแก่ราษฎรให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ตลอดจนเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ ความชุ่มชื้นและลดการบุกรุกทำลายป่า โดยมีเงื่อนไขที่เอื้อประโยชน์แก่เกษตรกร อันเป็นการจูงใจให้เข้าร่วมโครงการฯ เช่น การแจกจ่ายต้นกล้ายางพันธุ์ดีที่รับรองโดยกรมวิชาการเกษตรแบบให้เปล่า การให้คำแนะนำด้านเทคโนโลยีการปลูกยางพารา เมื่อเกษตรกรดำเนินการปลูกยางไปแล้วมีความพึงพอใจต่อผลที่เกิดขึ้นหรือไม่ ซึ่งความพึงพอใจของเกษตรกรเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการปฏิบัติตาม หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขต่าง ๆ ของโครงการฯ อันจะส่งผลถึงความสำเร็จของโครงการฯ การวิจัยผลการดำเนินโครงการฯ โดยขึ้นมาจากความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ของจังหวัดลำพูนที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการปลูกยางพาราในปีปลูก 2547 จำนวน 264 ราย (พื้นที่ปลูก 2,071 ไร่ ต้นกล้ายาง 186,390 ต้น) จะเป็นส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของโครงการฯ โดยข้อมูลตามที่เกษตรกรรู้สึกได้จากการร่วมปฏิบัติตามขั้นตอนและเงื่อนไขของโครงการฯ หลังจากที่ได้ดำเนินการผ่านไปแล้วเกิน 2 ปี(ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2547-ตุลาคม 2549) โดยใช้วิธีการการประเมินผลความพึงพอใจที่เข้าร่วมโครงการในทัศนะของเกษตรกรและปัญหาอุปสรรค วัดโดยให้ระบบคะแนนที่ผู้ให้ข้อมูลระบุว่ามีความพอใจ “มากที่สุด” “มาก” “ปานกลาง” “น้อย” และ “ไม่พึงพอใจอย่างมาก” ต่อข้อความต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามโครงการปลูกยางเพื่อขยายระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 ปีปลูก 2547 ของจังหวัดลำพูน ได้กำหนดให้คะแนน

คือ พึงพอใจมากที่สุด เท่ากับ 5 คะแนน พึงพอใจมาก เท่ากับ 4 คะแนน พึงพอใจปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน ถึงพื่อนน้อย เท่ากับ 2 คะแนน และไม่พึงพอใจอย่างมากเท่ากับ 1 คะแนน

กรอบแนวความคิดในการวิจัย
(Conceptual Framework of the Research)

จากการตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ ได้แสดงให้เห็นว่า ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และลักษณะการปลูกยางพารา ซึ่งประกอบไปด้วย อายุ เพศ วุฒิการศึกษา รายได้ ขนาดพื้นที่ปลูกยาง สภาพการถือครองที่ดิน และประสบการณ์ในการปลูกยาง มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของเกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมโครงการฯ ในด้านการคัดเลือกเกษตรกรและบริการเงินทุนดำเนินการ และด้านการให้คำแนะนำการปลูกยางพาราว่ามีผลต่อความพึงพอใจในระดับใด อันจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการต่อไป

- คณะรัฐมนตรีอนุมัติโครงการฯ ให้ปลูกยางในพื้นที่ปลูกยางใหม่ จำนวน 1 ล้านไร่แบ่งเป็น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7 แสนไร่ ภาคเหนือ 3 แสนไร่ เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2546
- มอบหมายให้ สกย., กวก., กสท., ธ.ก.ส.และ กสศ. ประชาสัมพันธ์และรับสมัคร เกษตรกร เข้าร่วมโครงการฯ
- เกษตรกรได้รับอนุมัติเข้าร่วมโครงการฯ เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2546

• ความพึงพอใจของเกษตรกร

- การได้รับต้นกล้ายางชำถุงที่ แข็งแรงและเหมาะสมกับฤดูกาล
- การได้รับคำแนะนำด้านวิชาการปลูกและการดูแลรักษาสวนยาง
- การได้รับสินเชื่อจาก ธ.ก.ส.
- การได้รับการชดเชยเมื่อต้นกล้ายางตายหลังปลูก
- การยกเลิกการเข้าร่วมโครงการฯ

ภาพที่ 3 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypotheses)

จากการตรวจสอบเอกสาร สามารถตั้งสมมติฐานการวิจัยคือ ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ อายุ เพศ วุฒิการศึกษา รายได้ ขนาดพื้นที่ปลูกยาง สภาพการถือครองที่ดิน และประสบการณ์ในการปลูกยาง มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปลูกยาง ระยะที่ 1 ปีปลูก 2547 ของจังหวัดลำพูน ในด้าน 1) การคัดเลือกเกษตรกรและบริการเงินทุนดำเนินการ และ 2) การให้คำแนะนำการปลูกยางพารา

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย
(RESEARCH METHODOLOGY)

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการปลูกยาง ระยะที่ 1
ในจังหวัดลำพูน โดยกำหนดวิธีการวิจัยดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย
(Locale of the Research)

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการวิจัยในพื้นที่จังหวัดลำพูน ซึ่งตั้งอยู่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย จังหวัดลำพูนแบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ ในการรวบรวมข้อมูลเก็บข้อมูลจากเกษตรกรใน 7 อำเภอ ประกอบไปด้วย อำเภอเมืองลำพูน แม่ทา ป่าซาง บ้านโฮ้ง ห้วยช้างบ้านธิ และลี้ โดยมีเหตุผลในการเลือกจังหวัดลำพูนเพื่อดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. เนื่องจากจังหวัดลำพูนมีพื้นที่ทำสวนลำไยเป็นส่วนใหญ่ เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ทำการเกษตรอย่างอื่น แต่ผลผลิตลำไยมีมากจนเกิดปัญหาล้นตลาดและราคาตกต่ำ เกษตรกรจึงหันมาสนใจปลูกพืชอื่น ที่มีศักยภาพทางการตลาดสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการปลูกยางพาราตามนโยบายของรัฐบาลคือโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ระยะที่ 1 (ปี 2547-2549) เพื่อทดแทนพื้นที่ในการปลูกลำไย
2. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้อนุมัติให้เกษตรกรในจังหวัดลำพูนดำเนินการปลูกยางตามโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ระยะที่ 1 (ปี 2547-2549) จำนวนพื้นที่ 7,599 ไร่ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ จำนวนมากกว่า 850 ราย กระจายอยู่ตามอำเภอต่างๆ ของจังหวัดลำพูน
3. โครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ระยะที่ 1 (ปี 2547-2549) เป็นโครงการใหม่ที่ได้รับอนุมัติจากรัฐบาลให้ดำเนินการเป็นครั้งแรกโดยเริ่มดำเนินงานโครงการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2547-2549 และบัดนี้ได้ดำเนินการผ่านไป 2 ปีงบประมาณแล้ว (2547-2548) จึงต้องการทราบถึงความพึงพอใจของ เกษตรกรในการร่วมโครงการฯ เพื่อจะได้นำมาใช้ปรับปรุงแนวทางในการดำเนินงานตามโครงการฯ ในปีงบประมาณต่อไป หรือในโครงการลักษณะเดียวกันในโอกาสต่อไป

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง
(Population and Sampling Procedures)

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ เกษตรกรผู้ร่วมโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ระยะที่ 1 (ปี 2547–2549) เฉพาะปีปลูก 2547 มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการจำนวน 264 ราย พื้นที่ปลูก 2,017 ไร่ ต้นกล้ายางพารา 186,390 ต้นในพื้นที่ 7 อำเภอ

ตารางที่ 3 จำนวนเกษตรกรที่ได้รับอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการปลูกยางระยะที่ 1 จังหวัดลำพูน
จำแนกตาม ปีปลูก จำนวนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และอำเภอ

อำเภอ	ปีปลูก 2547			ปีปลูก 2548			ปีปลูก 2549		รวม	
	ราย	ไร่	ต้น	ราย	ไร่	ต้น	ราย	ไร่	ราย	ไร่
เมือง	15	133	11,970	10	77	6,930	48	408	70	593
แม่ทา	30	237	21,330	37	280	25,200	25	172	93	699
ป่าซาง	18	159	14,310	15	116	10,440	16	122	51	412
บ้านโฮ่ง	28	225	20,250	5	41	3,690	125	1,151	155	1,417
ทุ่งหัวช้าง	23	177	15,930	21	178	16,020	15	143	59	498
บ้านธิ	25	41	3,690	1	10	900	17	132	23	183
ลี้	125	1,099	98,910	97	838	75,420	164	1,566	386	3,503
รวม	264	2,071	186,390	186	1,540	138,600	410	3,694	837	7,305

ที่มา: สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (2547: 8)

เพื่อการเก็บข้อมูลจากตัวแทนของประชากรที่ถูกต้อง ผู้วิจัยจึงได้กำหนดการสุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากร โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multistage random sampling) โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 โดยสุ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (sample size) ได้คำนวณทางสถิติตามแบบของ Yamane, Taro ในพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540: 284) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์

$$n = \frac{N}{1 + [N(e)^2]}$$

เมื่อ N = จำนวนประชากรทั้งหมด
 n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } N &= 264 \\ e &= 0.05 \\ n &= \frac{264}{1 + [264(0.05)^2]} \\ &= 159 \end{aligned}$$

ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 159 คน

ขั้นตอนที่ 2 ในแต่ละอำเภอจำนวนประชากรไม่เท่ากัน ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่ม ต้องคำนวณสัดส่วนที่เหมาะสมต่อประชากรในแต่ละกลุ่มด้วย โดยใช้สูตรดังนี้

$$n_i = \frac{nN_i}{N}$$

เมื่อ n_i = จำนวนตัวอย่างที่สุ่มจากตัวอย่างแต่ละกลุ่ม
 n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
 N_i = จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด

ดังนั้น จะได้ขนาดตัวอย่างของแต่ละอำเภอ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนเกษตรกรที่ปลูกยางพาราทั้งหมดและจำนวนตัวอย่างของแต่ละอำเภอ

อำเภอ	เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
เมืองลำพูน	15	9
แม่ทา	30	18
ป่าซาง	18	11
บ้านโฮ่ง	28	17
ทุ่งหัวช้าง	23	14
บ้านธิ	25	15
ลี้	125	75
รวม	264	159

เมื่อกำหนดแต่ละกลุ่มตัวอย่างได้แล้ว ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนประชากร โดยการใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความน่าจะเป็น โดยการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (systematic random sampling) จากรายชื่อของเกษตรกรที่ได้รับอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการปลูกยางระยะที่ 1 จังหวัดลำพูน โดยกระบวนการวิธีการจับฉลากจนครบทุกอำเภอ จำนวน 159 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

(Research Instrument)

เครื่องมือที่จะใช้ในการรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ (interview schedule) ที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วยคำถามแบบปิด (close-ended question) และคำถามแบบเปิด (open-ended question) โดยแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม

ตอนที่ 2 เพื่อรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับความพึงพอใจในการเข้าร่วมโครงการปลูกยางระยะที่ 1 ในจังหวัดลำพูน

ตอนที่ 3 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 ปีปลูก 2547 จังหวัดลำพูน

การทดสอบแบบเครื่องมือ

(Pre-testing of the Instrument)

การทดสอบแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ไปทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) โดยนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วนำแบบสัมภาษณ์ ตอน 2 ไปทดสอบเพื่อหาความเที่ยง (reliability) กับเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ระยะที่ 1 (ปี 2547-2549) ซึ่งไม่ใช่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 20 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นตามแบบของ Cronbach โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's α - coefficient)

$$\text{จากสูตร} \quad \alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ α = ค่าความเชื่อมั่น

N = จำนวนข้อ

S_i^2 = คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ

S^2 = ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ (รวม)

ผู้วิจัยได้ทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสัมภาษณ์ จำนวน 20 ราย ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับความพึงพอใจมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.85 โดยมีรายละเอียดในแต่ส่วนคือ ด้านการคัดเลือกเกษตรกรและบริการเงินทุนดำเนินการ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.87 และด้านการให้คำแนะนำการปลูกยางพารา มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.80 แสดงว่าค่าความเชื่อมั่นที่มีค่าสูงกว่า 0.70 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ผลอย่างแม่นยำและเชื่อถือได้

วิธีการรวบรวมข้อมูล

(Data Collection)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จะกระทำโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 ปีปลูก 2547 จังหวัดลำพูนจำนวน 159 ราย โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือในนาม มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ถึงศูนย์ปฏิบัติการสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดลำพูน ที่รับผิดชอบในพื้นที่เก็บข้อมูล เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยประสานงานโดยตรงกับศูนย์ปฏิบัติการสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดลำพูน ที่รับผิดชอบในพื้นที่เก็บข้อมูลเพื่อแจ้งความประสงค์และกำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้
4. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ แปลผลสรุป และรายงานผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

(Analysis of Data)

นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสัมภาษณ์มาจัดหมวดหมู่แล้ววิเคราะห์ด้วยไมโครคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ

1. ค่าร้อยละ (percentage) เพื่อแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมาใช้อภิปรายในการจัดลำดับชั้นของลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และลักษณะการปลูกยางพาราของผู้ใช้ข้อมูล
2. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetic mean) ค่าพิสัย (range) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง และวัดการกระจายข้อมูลของลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และลักษณะการปลูกยางพาราของผู้ให้ข้อมูล
3. ค่าความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปลูกยาง ระยะที่ 1 ในจังหวัดลำพูน ดังนี้ คือ 5 = พึงพอใจมากที่สุด 4 = พึงพอใจมาก 3 = พึงพอใจปานกลาง 2 = พึงพอใจน้อย 1 = ไม่

พึงพอใจเลย จากนั้นนำคะแนนที่ผู้ให้ข้อมูลระบุมาคำนวณหาหน้าหนักเฉลี่ย (weight mean score: WMS) โดยมีเกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้

ระดับความพึงพอใจมาก	มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
ระดับความพึงพอใจน้อย	มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

4. การทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นนามบัญญัติ และเรียงลำดับ ที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการฯ ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา สภาพการถือครองที่ดิน ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา โดยใช้สูตร

$$\chi^2 = [(O_i - E_i) / E_i]$$

5. หาความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ที่มีระดับการวัดเป็นมาตร , แบบช่วง (interval scale) และอัตราส่วน (ratio scale) ได้แก่ อายุ รายได้ ขนาดพื้นที่ปลูกยาง ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา และความเชื่อถือไว้วางใจต่อเจ้าหน้าที่โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ตามแบบของ Pearson Product Moment และอธิบายค่าความสัมพันธ์ตามกฎ Rule of Thumb ของ Guildford and Fruchten (1973) ใน เรื่องศักดิ์ คาวนันท (2542: 30) ดังนี้

$r < .20$	หมายความว่า	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์เพียงเล็กน้อย หรือน้อยมาก
$r > .20-.40$	หมายความว่า	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
$r > .40-.70$	หมายความว่า	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
$r > .70-.90$	หมายความว่า	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
$r > .90$	หมายความว่า	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

(Research Duration)

การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาทั้งสิ้น 12 เดือน คือ ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2549 ถึง เดือนตุลาคม

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

(RESULTS AND DISCUSSION)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา 1) สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และลักษณะการปลูกยางพาราของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยาง ระยะที่ 1 ในจังหวัดลำพูน และ 2) ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อผลที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการฯ ในด้านการคัดเลือกเกษตรกรและบริการเงินทุนดำเนินการ และด้านการให้คำแนะนำการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้ร่วมโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ระยะที่ 1 ปีปลูก 2547 ในจังหวัดลำพูน จำนวน 159 ราย การนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้จัดแยกนำเสนอตามลำดับ คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และลักษณะการปลูกยางพาราของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการฯ

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของเกษตรกรจังหวัดลำพูนที่มีต่อโครงการปลูกยาง ระยะที่ 1 ปี 2547

สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และลักษณะการปลูกยางพารา
ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ลักษณะส่วนบุคคล

1. อายุ

จากผลการวิจัยดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ยประมาณ 52 ปี ($SD = 10.44$) โดยมีผู้ให้ข้อมูลที่อายุน้อยที่สุด 27 ปี และมีอายุมากที่สุด 78 ปี ผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 42.14) มีอายุระหว่าง 41-50 ปี รองลงมาร้อยละ 24.53 มีช่วงอายุระหว่าง 51-60 ปี อย่างไรก็ตามผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุมากกว่า 60 ปี มีถึงประมาณหนึ่งในห้า (ร้อยละ 19.50) ในขณะที่ผู้ที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี มีเพียงร้อยละ 13.84 เท่านั้น

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จะอยู่ในกลุ่มวัยกลางคนเป็นจำนวนมากโดยมีอายุอยู่ระหว่าง 41-60 ปี (ร้อยละ 66.67) ซึ่งเป็นวัยที่สามารถตัดสินใจ

ด้วยคุณพินิจจากประสบการณ์ของตนเองในการเข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา จากการสัมภาษณ์เกษตรกรบางรายพบว่า การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา เนื่องจากได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น ค่าพันธุ์ยาง ค่าแรงเตรียมดิน ค่าแรงในการปลูก บำรุงรักษา และปุ๋ยบำรุงยางจากหน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนเกษตรกรมองเห็นว่าการปลูกยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีอนาคต และมีราคาค่อนข้างสูงกว่าพืชอื่น ๆ ส่วนผู้ที่มีอายุมากกว่า 70 ปี ที่เข้าร่วมโครงการฯ เนื่องจากเป็นเพียงผู้มีกรรมสิทธิ์ในการครอบครองที่ดินตามเอกสารสิทธิ์ในการแจ้งเข้าร่วมโครงการฯ เท่านั้น โดยผู้ที่ปฏิบัติจริงจะเป็นบุตรหลานหรือทายาท

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามช่วงอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่เกิน 40	22	13.84
41 – 50	67	42.14
51 – 60	39	24.53
61 – 70	23	14.47
มากกว่า 70	8	5.03
รวม	159	100.00

$\bar{X} = 50.81$ ปี $SD = 10.44$ ปี Min-Max = 27 – 78 ปี

2. เพศ

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบสามในสี่ (ร้อยละ 71.70) เป็นเพศชาย และมากกว่าหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 28.30) เป็นเพศหญิง แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรที่ปลูกยางพาราส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเพศชาย ซึ่งก็เป็นลักษณะของสังคมไทยทั่วไป ผู้ชายจะเป็นหัวหน้าครอบครัว โดยเฉพาะในสังคมของเกษตรกร เพศชายเป็นผู้นำ จะมีอำนาจในการตัดสินใจ แต่ที่มีเพศหญิงมาร่วมโครงการฯ ด้วย เนื่องจากบางรายมีสถานภาพโสดหรือหม้าย และสามีไม่อยู่ไปทำงานต่างถิ่น และคุณสมบัติผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราฯ ต้องเป็นเจ้าของที่ดินที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเพศหญิงบางส่วนเป็นเจ้าของที่ดิน ทำให้มีชื่อเข้าร่วมโครงการฯ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ชาย	114	71.70
หญิง	45	28.30
รวม	159	100.00

3. วุฒิการศึกษา

จากการศึกษาในตารางที่ 7 พบว่าวุฒิการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมโครงการฯ เกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 45.91) มีระดับการศึกษาประถมศึกษาภาคบังคับ รองลงมาร้อยละ 23.90 มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมปลายหรือเทียบเท่าและระดับปริญญาตรีขึ้นไปในจำนวนเท่ากัน ส่วนที่เหลือมีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมต้นและระดับอนุปริญญาฯ คิดเป็นร้อยละ 5.03 และ 1.29 ตามลำดับ

จากผลการวิจัยอาจกล่าวได้ว่า เกษตรกรผู้เข้าโครงการปลูกยางพาราฯ จบการศึกษาหลายระดับ เนื่องจากโครงการได้เปิดโอกาสให้ทุกคนที่มีที่ดินหรือมีสิทธิในการครองที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย เข้าร่วมโครงการได้โดยไม่จำกัดความรู้และอาชีพ จึงทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการมาจากหลายความรู้และอาชีพ และการที่มีผู้จบชั้นประถมศึกษาภาคบังคับเกือบครึ่งหนึ่งเป็นเหตุมาจากแต่ก่อนการศึกษาภาคบังคับมีแค่ชั้นประถมศึกษาเท่านั้น และผู้ให้ข้อมูลเหล่านี้ก็มีอายุในเกณฑ์ที่ใช้กฎหมายนี้ ในขณะที่เดียวกันมีผู้จบการศึกษาในระดับอนุปริญญาและปริญญาตรีขึ้นไปเข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราฯ ประมาณหนึ่งในสี่ (25.16) ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเมื่อจบการศึกษาแล้วไม่มีงานทำ และพ่อแม่มีที่ดินเมื่อจบการศึกษาจึงมีความสนใจเข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ประถมศึกษาภาคบังคับ	73	45.91
มัธยมศึกษาตอนต้น	8	5.03
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	38	23.90
อนุปริญญาฯ	2	1.26
ปริญญาตรีขึ้นไป	38	23.90
รวม	159	100.00

สถานภาพทางเศรษฐกิจ

1. รายได้จากภาคการเกษตร

ผลการศึกษาในตารางที่ 8 หากพิจารณาการทำงานด้านภาคเกษตรของผู้ให้ข้อมูล พบว่าผู้ให้ข้อมูลประมาณสองในสาม (ร้อยละ 67.30) มีรายได้จากภาคเกษตรอื่น และอีกร้อยละ 32.70 ไม่มีรายได้จากภาคเกษตร โดยผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้จากการเกษตร มีรายได้ในภาคเกษตร เฉลี่ยประมาณ 50,110.28 บาทต่อปี ($SD = 31,768.77$) ผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้จากภาคการเกษตรน้อย ที่สุด 2,000 บาทต่อปี และมากที่สุด 132,000 บาทต่อปี โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 53.27) มีรายได้ระหว่าง 20,001-60,000 บาทต่อปี ในขณะที่ร้อยละ 18.69 มีรายได้ไม่เกิน 20,000 บาทต่อปี ร้อยละ 15.89 มีรายได้มากกว่า 80,000 บาทต่อปี และร้อยละ 12.15 มีรายได้ระหว่าง 60,001-80,000 บาทต่อปี

จะเห็นได้ว่า เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้จากการประกอบการทาง การเกษตรเป็นอาชีพหลัก เนื่องจากอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่ได้รับการสืบทอดมาตั้งแต่อดีตไม่ว่าจะเป็นอาชีพการทำนาหรือการทำสวน เป็นต้น

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามประเภทของรายได้ในภาคการเกษตรอื่น

รายได้ในภาคการเกษตร (บาท/ปี)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	52	32.70
มี	107	67.30
20,000 และน้อยกว่า	20	18.69
20,001-40,000	28	26.17
40,001-60,000	29	27.10
60,001-80,000	13	12.15
มากกว่า 80,000	17	15.89
รวม	159	100.00

$\bar{X}$ = 50,110.28 บาท* SD = 31,768.77 บาท* Min-Max = 2,000–132,000 บาท*

หมายเหตุ : * เป็นข้อมูลจากผู้มีรายได้ภาคการเกษตรอื่น (n=107)

2. รายได้นอกภาคการเกษตร

ผลการศึกษาในตารางที่ 9 พบว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบสองในสาม (ร้อยละ 65.41) มีรายได้นอกภาคการเกษตร และร้อยละ 34.59 ไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร โดยผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้นอกภาคการเกษตร มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 59,028.85 บาทต่อปี (SD = 39,165.68) ผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้นอกภาคการเกษตรน้อยที่สุด 5,000 บาทต่อปี และมากที่สุด 300,000 บาทต่อปี โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบสองในสาม ร้อยละ 62.50 มีรายได้นอกภาคการเกษตรระหว่าง 20,001-60,000 บาทต่อปี รองลงมา ร้อยละ 18.27 มีรายได้ระหว่าง 60,001-80,000 บาทต่อปี ร้อยละ 13.64 มีรายได้มากกว่า 80,000 บาทต่อปี และร้อยละ 5.77 มีรายได้ไม่เกิน 20,000 บาทต่อปี

จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบสองในสามมีรายได้นอกภาคการเกษตรทั้งนี้ เนื่องจากผลผลิตยางพาราที่ปลูกยังไม่ให้ผลผลิต เกษตรกรจึงต้องประกอบอาชีพอื่นก่อน หรือมีการประกอบอาชีพอื่นเสริม เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับครอบครัว

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามรายได้นอกภาคเกษตร

รายได้นอกภาคเกษตร (บาท/ปี)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่มี	55	34.59
มี	104	65.41
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000	6	5.77
20,001-40,000	30	28.85
40,001-60,000	35	33.65
60,001-80,000	19	18.27
มากกว่า 80,000	14	13.46
รวม	159	100.00

$\bar{X}$ = 59,028.85 บาท* SD = 39,165.68 บาท* Min-Max = 5,000–300,000 บาท*

หมายเหตุ : * เป็นข้อมูลจากผู้มีรายได้นอกภาคการเกษตร (n=104)

3. รายได้รวมของครอบครัว

ผลการศึกษาในตารางที่ 10 พบว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่งหนึ่ง ร้อยละ 45.91 มีรายได้รวมระหว่าง 35,001-70,000 บาทต่อปี รองลงมา ร้อยละ 27.04 มีรายได้ระหว่าง 70,001-105,000 บาทต่อปี ร้อยละ 19.49 มีรายได้มากกว่า 105,000 บาทต่อปี และร้อยละ 7.55 มีรายได้ไม่เกิน 35,000 บาทต่อปี โดยผู้ให้ข้อมูลมีรายได้รวมเฉลี่ยประมาณ 78,825.79 บาทต่อปี (SD = 41,380.95) ผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้น้อยที่สุด 18,000 บาทต่อปี และมากที่สุด 300,000 บาทต่อปี

กล่าวโดยสรุปได้ว่า นอกจากรายได้หลักจากเกษตรกรรมแล้วยังมีอีกรายได้หนึ่งก็คือรายได้จากการบริการการเกษตรที่มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นในอนาคต เนื่องด้วยเป็นการทดแทนแรงงานสัตว์แบบดั้งเดิม และการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรกรรมสู่ภาคอุตสาหกรรม

ตารางที่ 10 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามรายได้รวมของครอบครัว

รายได้รวมของครอบครัว (บาท/ปี)	จำนวน	ร้อยละ
35,000 และน้อยกว่า	12	7.55
35,001-70,000	73	45.91
70,001-105,000	43	27.04
105,001-140,000	24	15.09
มากกว่า 140,000	7	4.40
รวม	159	100.00

$\bar{X}$ = 78,825.79 บาท

SD = 41,380.95 บาท

Min-Max = 18,000–300,000 บาท

4. ขนาดพื้นที่โครงการ

จากการศึกษาตามตารางที่ 11 พบว่าในด้านขนาดพื้นที่ของผู้ให้ข้อมูลเกือบสองในสาม (ร้อยละ 62.89) มีพื้นที่ปลูกยางพารา 9-10 ไร่ รองลงมาร้อยละ 20.13 มีพื้นที่ปลูกยางพารา 8-10 ไร่ และร้อยละ 16.98 มีพื้นที่ไม่เกิน 6 ไร่ โดยผู้ให้ข้อมูลพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 8.61 ไร่ (SD = 1.98) ผู้ให้ข้อมูลมีพื้นที่ปลูกยางพาราน้อยที่สุด 3 ไร่ และมากที่สุด 10 ไร่ ซึ่งตามเงื่อนไขของโครงการปลูกยางฯ เกษตรกร 1 ราย จะขออนุมัติใช้พื้นที่เข้าร่วมโครงการได้ไม่เกิน 30 ไร่ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อ 27 มีนาคม 2546 แต่ขนาดพื้นที่ทำกินของเกษตรกรในภาคเหนือส่วนมากไม่ค่อยมีพื้นที่เป็นแปลงขนาดใหญ่ ดังนั้นพื้นที่ที่ได้รับการอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการฯ ของเกษตรกรจังหวัดลำพูน จึงมีขนาดพื้นที่ตั้งแต่ 3 ไร่ขึ้นไป ซึ่งตรงกับการให้สัมภาษณ์ของ ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางพื้นที่ปลูกแก่เกษตรกรให้ได้รับการจัดสรรในสัดส่วนที่เหมาะสมและไม่เกินกว่าที่ได้รับอนุมัติ (สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง, 2546)

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามขนาดพื้นที่ปลูกที่เข้าร่วมโครงการฯ

พื้นที่ (ไร่)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
3-4	6	3.77
5-6	21	13.21
7-8	32	20.13
9-10	100	62.89
รวม	159	100.00

$$\bar{X} = 8.61$$

$$SD = 1.98$$

$$\text{Min-Max} = 3-10$$

5. สภาพการถือครองที่ดิน

จากการวิจัยในตารางที่ 12 พบว่า จากพื้นที่ทั้งหมดของผู้ให้ข้อมูลเกือบสามในสี่ (ร้อยละ 73.58) มีสิทธิในการถือครองที่ดินในสภาพอื่น เช่น หนังสือรับรองสิทธิ์ ป.ส. 29 พื้นไร่ เขตป่าสงวนฯ และมีเพียงร้อยละ 26.42 เท่านั้น ที่มีสิทธิในการถือครองที่ดินในพื้นที่ปลูกยางพารา ในโครงการฯ เป็นของตนเอง

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสภาพการถือครองที่ดิน

สภาพการถือครองที่ดิน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ถือครองที่ดินในสภาพอื่น	117	73.58
มีเอกสารสิทธิ์ตามกฎหมาย	42	26.42
รวม	159	100.00

6. ลักษณะการถือครองที่ดินทางการเกษตรตามเอกสารสิทธิ์

จากการศึกษาในตารางที่ 13 พบว่าผู้ให้ข้อมูลที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ที่ถูกต้องเพียงร้อยละ 26.42 (โฉนด, น.ส.3 ก, ส.ป.ก. 4-01) นอกจากนั้นเกือบสามในสี่ (ร้อยละ 73.58) จะเป็นการจับจองที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนเป็นส่วนใหญ่ซึ่งยังไม่ได้รับเอกสารสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยที่ดิน แต่อย่างไรก็ตามคณะรัฐมนตรีได้ประชุมพิจารณาเมื่อ 27 มีนาคม 2546 ตามมติคณะรัฐมนตรีพิจารณาโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ แล้วมีมติเห็นชอบให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2533 เฉพาะเรื่องสวนยางที่อยู่ในป่าสงวนแห่งชาติ และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้) กำหนดเงื่อนไขและหลักเกณฑ์การอนุญาตเข้าทำประโยชน์เฉพาะสวนยางโดยมอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับกระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนำเสนอเรื่องดังกล่าวเข้าที่ประชุมคณะทำงานที่ทำหน้าที่ศึกษาพิจารณามาตรการหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการปลูกสร้างสวนป่าภาคเอกชนที่อยู่ภายใต้ คณะ กรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ หากคณะอนุกรรมการพิจารณามาตรการฯ เห็นชอบก็ควรกำหนดการอนุญาตให้ดำเนินการปลูกยางได้ไม่เกินร้อยละ 30 ไร่ ในพื้นที่ดังกล่าว (สำนักงานโฆษกรัฐบาล, 2546)

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเอกสารการถือครองที่ดิน

เอกสารการถือครองที่ดิน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
โฉนด	18	11.32
น.ส.3 ก	12	7.55
ส.ป.ก. 4-01	12	7.55
อื่น ๆ (พื้นที่เขตป่าสงวนฯ)	117	73.58
รวม	159	100.00

$$\bar{X} = 3.32$$

$$SD = 1.03$$

$$\text{Min-Max} = 1 - 4$$

ลักษณะของการปลูกยางพารา

1. ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพการทำสวนยางพารา

จากผลการวิจัย ตามตารางที่ 14 พบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) ไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำสวนยางพารามาก่อนเลย ทั้งนี้เนื่องมาจากการปลูกยางพาราในภาคเหนือถือว่าเป็นสิ่งใหม่มาก เมื่อกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการขยายพื้นที่การปลูกยางพาราไปยังภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ทำให้เกษตรกรมีความสนใจเข้าร่วมโครงการฯ เนื่องจากยางพาราเป็นพืชที่ให้ผลตอบแทนค่อนข้างดีเมื่อเปรียบเทียบกับพืชชนิดอื่น ๆ ที่มีราคาไม่แน่นอน

ตารางที่ 14 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราของเกษตรกร

ประสบการณ์ในการทำสวนยาง	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำสวนยาง	159	100.00
รวม	159	100.00

2. การได้รับต้นกล้ายางพาราจากโครงการฯ

ตามกำหนดการส่งมอบต้นกล้ายางพาราของโครงการฯ เพื่อให้เกษตรกรได้ปลูกทันกำหนดฤดูฝนที่มีปริมาณน้ำฝนพอเพียงสำหรับการหล่อเลี้ยงต้นพืชระยะแรกปลูกจนถึงสามารถตั้งตัวได้และร่อนน้ำฝนในฤดูฝนปีต่อไป แต่การส่งมอบกล้ายางของจังหวัดลำพูน มากกว่าสองในสาม (ร้อยละ 67.92) ได้ส่งมอบให้เกษตรกรเท่านั้นในเดือนสิงหาคม และส่งมอบในเดือนมิถุนายน เพียงร้อยละ 3.14 (ตารางที่ 15) เนื่องจากต้นกล้ายางพาราที่ทำการแจกจ่ายต้องเป็นต้นกล้าที่มีความแข็งแรง ตรงตามข้อกำหนดของกรมวิชาการเกษตร

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระยะเวลา(เดือน) ที่เกษตรกรได้รับต้นกล้ายางพาราปีปลูก พ.ศ. 2547

เดือนที่รับต้นกล้ายางปีปลูก พ.ศ.2547	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
มิถุนายน	5	3.14
กรกฎาคม	21	13.21
สิงหาคม	108	67.92
กันยายน	25	15.72
รวม	159	100.00

3. เดือนที่ปลูกต้นกล้ายาง

จากการศึกษาในตารางที่ 16 ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 87.42 ทำการปลูกต้นกล้าที่ได้รับจากโครงการฯ ในระหว่างเดือนสิงหาคมและเดือนกันยายน 2547 ซึ่งเป็นช่วงกลางฤดูฝน และมีการปลูกในเดือนกรกฎาคม เพียงร้อยละ 8.81 ซึ่งตามความเหมาะสมในการปลูกยางพารา ควรปลูกในช่วงต้นฤดูฝน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2540: 67) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ปลูกยางใหม่ เช่น ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่ควรปลูกยางพาราล่าช้ากว่าเดือนสิงหาคมหากปลูกยางนอกจากระยะเวลานี้ปริมาณน้ำฝนจะไม่พอเพียงต่อการเจริญเติบโตของต้นกล้ายางพารา ตามคำแนะนำในหลักปฏิบัติการปลูกยางพาราของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (2547:9) แต่เกษตรกรเกือบสามในสี่ส่วน (ร้อยละ 67.92) ได้รับต้นกล้ายางในเดือนสิงหาคม (ตารางที่ 16) และร้อยละ 87.42 ดำเนินการปลูกในระหว่างเดือนสิงหาคมและกันยายน พ.ศ. 2547 (ร้อยละ 41.51 และ 45.91 ตามลำดับ) ซึ่งเป็นช่วงบังเอิญที่ปีนี้มีปริมาณน้ำฝนค่อนข้างน้อยและพบว่ามีเกษตรกรที่ได้รับต้นกล้ายางพาราในเดือนกันยายน ถึงร้อยละ 15.72 (ตารางที่ 17) โดยทำการปลูกหลังเดือนกันยายน อีกร้อยละ 3.77

เดือนที่ปลูกต้นกล้ายางปีปลูก พ.ศ.2547	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
กรกฎาคม	14	8.81
สิงหาคม	66	41.51
กันยายน	73	45.91
หลังเดือนกันยายน	6	3.77
รวม	159	100.00

4. การตายของต้นกล้าหลังการปลูก 1 เดือน

จากตารางที่ 17 จะเห็นได้ว่าต้นกล้ายางพาราที่ปลูกในช่วงเวลาที่มีปริมาณฝนไม่เพียงพอ จะส่งผลให้ต้นกล้ายางตายเสียเป็นจำนวนมาก เกษตรกรที่ปลูกยางแล้วตายร้อยละ 37.11 ซึ่งเป็นการตายมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนที่ปลูก จะปลูกยางในปลายเดือนสิงหาคมและในเดือนกันยายน จนไม่สามารถฟื้นฟูสวนยางให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ได้ ถึงแม้ว่าจะใช้กล้ายางที่ได้รับมาเกินจำนวนปลูกต่อแปลงปลูกซ่อมไปแล้ว (พื้นที่ 1 ไร่ ปลูกยางระยะ 3 X 7 เมตร ใช้กล้ายาง 76 ต้น แต่โครงการฯ จ่ายแจกต้นกล้าให้ 90 ต้น)

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการระบุถึงการตายของต้นกล้าหลังการปลูก 1 เดือน

การตายของต้นกล้ายางพาราหลังปลูก	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ตายมากกว่าครึ่งหนึ่ง	59	37.11
ไม่ตายเลย	100	62.89
รวม	159	100.00

5. สาเหตุการตายของต้นกล้ายางพารา

5. สาเหตุการตายของต้นกล้วยพารา

ตามตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่าต้นกล้วยที่ตายมากกว่าครึ่งหนึ่งหลังการปลูกของเกษตรกรที่ให้ข้อมูลจำนวน 59 ราย จะตายด้วยสาเหตุของการขาดน้ำมีจำนวนมากถึงร้อยละ 77.97 ดังนั้นเกษตรกรหรือผู้เกี่ยวข้องในโครงการฯ ควรคิดคำนึงถึงสถานการณ์ด้านปริมาณน้ำฝนตามธรรมชาติหรืออาจจะให้น้ำตามระบบชลประทานแบบอื่น (เช่น ท่อน้ำแบบหยด ถ้าหากคุ้มค่าต่อการลงทุน) เพื่อลดการตายของต้นกล้วยในระยะแรกปลูกหรือในปีแรกของการปลูก

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสาเหตุการตายของต้นกล้วยพารา

สาเหตุการตายของต้นกล้วย	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ขาดน้ำ	46	77.97
ไฟไหม้	8	13.56
หลายสาเหตุ (ขาดน้ำ ไฟไหม้ ถูกสัตว์ทำลาย)	5	8.47
รวม	59	100.00

ความพึงพอใจของเกษตรกรจังหวัดลำพูนในการเข้าร่วม ในโครงการปลูกยางระยะที่ 1 ปี 2547

ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกที่มีความสุขหรือได้รับความสำเร็จตามความมุ่งหมาย หรือความต้องการ (นิคม พรหมข้อย, 2529: 11) ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้น เมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนองหรือบรรลุจุดมุ่งหมาย ในระดับหนึ่ง (สมเกียรติ ฉายาโช้น, 2537: 7) ดังนั้น เกษตรกรจะมีความพึงพอใจต่อโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้ให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ปี 2547 ของจังหวัดลำพูน ในระดับใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับ การได้รับตอบสนองความต้องการหรือจุดมุ่งหมาย โดยความพึงพอใจยังเป็นตัวอย่างช่วยกำหนดทิศทางของบุคคลในการเลือกทำหรือเลือกปฏิบัติเป็นประการสำคัญ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงความพึงพอใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราฯ จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการคัดเลือกเกษตรกรและการบริการเงินทุนดำเนินการ และด้านการให้คำแนะนำปลูกยางพารา โดย

ระดับความพึงพอใจ 5 ระดับคือ พึงพอใจมากที่สุด = 5 คะแนน พึงพอใจมาก = 4 คะแนน พึงพอใจปานกลาง = 3 คะแนน พึงพอใจน้อย = 2 คะแนน และพึงพอใจน้อยที่สุด = 1 คะแนน จากนั้นนำค่าคะแนนที่ผู้ให้ข้อมูลระบุมาคำนวณค่าน้ำหนักเฉลี่ยมีเกณฑ์เพื่อแปลผลดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย

3.68 – 5.00	หมายถึง	เกษตรกรมีความพึงพอใจมาก
3.34 – 3.67	หมายถึง	เกษตรกรมีความพึงพอใจปานกลาง
1.00 – 2.33	หมายถึง	เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อย

เมื่อพิจารณาข้อมูลในตารางที่ 19 ได้แสดงคะแนนเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมในโครงการปลูกยางพาราครบถ้วนได้ให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ปี 2547 ของจังหวัดลำพูน พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจโดยรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.63) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากในด้านการให้คำแนะนำการปลูกยางพารา (ค่าเฉลี่ย 4.26) และมีความพึงพอใจในระดับปานกลางในด้านการคัดเลือกเกษตรกรและบริการเงินทุนดำเนินการ (ค่าเฉลี่ย 2.99) ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจมากในความรู้เรื่องการปลูกยางพารา ซึ่งเป็นพืชชนิดใหม่สำหรับเกษตรกรและอาจมีความคาดหวังว่าจะเป็นพืชเศรษฐกิจที่จะสร้างความมั่นคงมากกว่าพืชดั้งเดิม (สำไย) ส่วนด้านการคัดเลือกเกษตรกรและการบริการเงินทุนที่พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจน้อยกว่านั้น นับว่าเป็นปัญหาซ้ำซากและละเอียดอ่อนที่บุคลากรภาครัฐควรให้ความสนใจอย่างมาก เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบหลายด้านในการส่งเสริมการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 19 คะแนนเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจของเกษตรกรจังหวัดลำพูนที่มีต่อโครงการปลูกยาง ระยะที่ 1 ปี 2547 จังหวัดลำพูน

ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความพึงพอใจ
ด้านการคัดเลือกเกษตรกรและบริการ			
เงินทุนดำเนินการ	2.99	0.55	ปานกลาง
ด้านการให้คำแนะนำการปลูกยางพารา	4.26	0.75	มาก
รวม	3.63	0.65	ปานกลาง

ด้านการคัดเลือกเกษตรกรและบริการเงินทุนดำเนินการ

ผลการศึกษา ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน โครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้ และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 ปี 2547 จังหวัดลำพูน ด้านการคัดเลือกเกษตรกรและบริการเงินทุนดำเนินการ โดยรวมพบว่ามีความพึงพอใจในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.99) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลางในประเด็น 1) การกำหนดคุณสมบัติของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ 2) ความเหมาะสมในการกำหนดหลักฐานที่ดินต่อการเข้าร่วมโครงการฯ 3) การกำหนดให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จะต้องปลูกยางตั้งแต่ 7 ไร่ขึ้นไปและไม่เกิน 30 ไร่ และ 4) ความเป็นธรรมในการยกเลิกพื้นที่ปลูกหลังเข้าร่วมโครงการฯ (ค่าเฉลี่ย 3.61, 3.60, 3.41 และ 3.30 ตามลำดับ) ส่วนความพึงพอใจระดับน้อยพบในประเด็น การใช้สิทธิได้กู้เงินดอกเบี้ยต่ำจาก ธ.ก.ส. เพื่อเป็นทุนปลูกยางตามข้อกำหนดของโครงการฯ (ค่าเฉลี่ย 1.05) เพียงประเด็นเดียวเท่านั้น (ตารางที่ 20) เกษตรกรที่ยอมรับในการเข้าร่วมโครงการฯ จะมีความคาดหวังการมีรายได้จากผลผลิตยางพาราและมีความเข้าใจขั้นตอนกระบวนการผลิตยางพอสมควรจึงมีความรู้สึกในด้านดีต่อเงื่อนไขต่างๆ ของโครงการฯ มีเพียงประเด็นเดียวเท่านั้นที่เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อยคือด้านการไม่ได้รับเงินทุนแบบกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำจาก ธ.ก.ส. นั่นเป็นเพราะว่าเกษตรกรส่วนมากต้องการแหล่งเงินทุนสนับสนุนจากภาครัฐในการลงทุนทางการเกษตร

ด้านการให้คำแนะนำปลูกยางพารา

ผลการศึกษา ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน โครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้ และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 ปี 2547 จังหวัดลำพูน ด้านการให้คำแนะนำปลูกยางพารา โดยรวมพบว่ามีความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.26) และเมื่อพิจารณารายประเด็นก็ยังพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากในทุกประเด็น (ตารางที่ 21) คือ 1) การให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ ในการปลูกและการบำรุงรักษาด้านยางพารา 2) การให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ในการเตรียมดินกล้ายางพารา และ 3) การให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ในการเตรียมพื้นที่ปลูกยางพารา (ค่าเฉลี่ย 4.40, 4.31 และ 4.08 ตามลำดับ) ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเกษตรกรไม่เคยมีความรู้และประสบการณ์ด้านการปลูกยางมาก่อนเมื่อได้รับคำแนะนำความรู้ที่ตรงกับความต้องการจึงทำให้เกิดความพึงพอใจในระดับมากในทุกด้าน

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปลูกยางฯ ด้านการคัดเลือกเกษตรกร และการบริการเงินทุนด้านการ

ความพึงพอใจต่อการคัดเลือกเกษตรกร และการบริการเงินทุนด้านการ	ความพึงพอใจ				ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความพึงพอใจ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
การกำหนดคุณสมบัติของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ	-	99 (62.26)	58 (36.48)	2 (1.26)	-	3.61	ปานกลาง
ความเหมาะสมในการกำหนดหลักฐานที่ดินต่อการเข้าร่วมโครงการฯ	1 (0.63)	96 (60.38)	59 (37.11)	3 (1.89)	-	3.60	ปานกลาง
การกำหนดให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จะต้องปลูกยางตั้งแต่ 7 ไร่ขึ้นไปและไม่เกิน 30 ไร่	-	77 (48.43)	71 (44.65)	10 (6.29)	1 (0.63)	3.41	ปานกลาง
ความเป็นธรรมในการยกเลิกพื้นที่ปลูกหลังเข้าร่วมโครงการฯ	-	70 (44.03)	69 (43.40)	18 (11.32)	2 (1.26)	3.30	ปานกลาง
การใช้สิทธิได้เงินดอกเบี้ยต่ำจาก ธ.ก.ส. เพื่อเป็นทุนปลูกยางตามข้อกำหนดของโครงการฯ	-	1 (0.63)	2 (1.26)	1 (0.63)	155 (97.48)	1.05	น้อย
รวม						2.99	ปานกลาง

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปลูกยางฯ ด้านการให้คำแนะนำปลูกยางพารา

ความพึงพอใจด้านการให้คำแนะนำปลูกยางพารา	ความพึงพอใจ				ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความพึงพอใจ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
การให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ในการปลูกและการบำรุงรักษาด้านยางพารา	86 (54.09)	51 (32.08)	22 (13.84)	-	4.40	0.72	มาก
การให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ในการเตรียมต้นกล้ายางพารา	75 (47.17)	58 (36.48)	26 (16.35)	-	4.31	0.74	มาก
การให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ในการเตรียมพื้นที่ปลูกยางพารา	55 (34.59)	62 (38.99)	42 (26.42)	-	4.08	0.78	มาก
รวม					4.26	0.75	มาก

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของเกษตรกรจังหวัดลำพูน ที่มีต่อโครงการปลูกยาง ระยะที่ 1 ปี 2547

การศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการฯ ได้ตั้งสมมติฐานคือ ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปลูกยางพารามีความสัมพันธ์กับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม คือ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา รายได้ ขนาดการถือครองที่ดิน สภาพการถือครองที่ดิน และความเชื่อถือว่าไว้วางใจต่อเจ้าหน้าที่ โดยใช้สถิติการทดสอบค่าไคสแควร์ และสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามแบบของ Pearson's Product Moment โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05 และได้อธิบายความหมายความสัมพันธ์ตามกฎ Guildford's Rule of Thumb (Guildford and Fruchten, 1973: 189) ซึ่งได้อธิบายความหมายค่าสัมประสิทธิ์ (r) ดังนี้

ถ้าค่า $r < .20$	หมายความว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์เพียงเล็กน้อยหรือน้อยมาก
$r > .20-.40$	หมายความว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
$r > .40-.70$	หมายความว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
$r > .70-.90$	หมายความว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
$r > .90$	หมายความว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก

ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม

1. เพศ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square ผลการศึกษาพบว่า เพศของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ($\chi^2 = 1.255, P > 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะไม่ขึ้นอยู่กับเพศ (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

เพศ	ความพึงพอใจ		
	มาก	ปานกลาง	รวม
ชาย	35 22.01%	79 49.69%	114 71.70%
หญิง	18 11.32%	27 16.98%	45 28.30%
รวม	53 33.33%	106 66.67%	159 100.00%
$\chi^2 = 1.255$		P = 0.263	

2. อายุ

ตารางที่ 23 แสดงให้เห็นว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ($r = .076$, $p = .344$) ซึ่งแสดงว่าอายุของเกษตรกรไม่มีผลต่อความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

จึงกล่าวได้ว่า อายุของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

3. ประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา

ผลการศึกษาในตารางที่ 23 จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) แสดงให้เห็นว่าประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ($r = .018$ $p = .826$) ซึ่งแสดงว่าประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราของเกษตรกรไม่ทำให้ความพึงพอใจที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการแตกต่างกัน

จึงสรุปได้ว่า ประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

4. รายได้

ผลการศึกษาในตารางที่ 23 จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) แสดงให้เห็นว่ารายได้ ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ($r = .070, p = .383$) ซึ่งแสดงว่ารายได้ของเกษตรกรไม่ทำให้ความพึงพอใจที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการแตกต่างกัน

จึงสรุปได้ว่า รายได้ของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

5. ขนาดพื้นที่ปลูกยางพาราในโครงการ

ผลการศึกษาในตารางที่ 23 จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) แสดงให้เห็นว่า ขนาดพื้นที่ปลูกยาง ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับความพึงพอใจของเกษตรกร ($r = .072, p = .320$) แสดงว่าขนาดพื้นที่ปลูกยางในโครงการ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกร

จึงสรุปได้ว่า ขนาดพื้นที่ปลูกยางพาราของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

ตารางที่ 23 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลกับระดับความพึงพอใจ

(n = 159)		
ลักษณะส่วนบุคคล	ค่าความสัมพันธ์ (r)	ค่าความน่าจะเป็น (p)
อายุ	.076	.344
ประสบการณ์ในการทำสวนยาง	.018	.826
รายได้	.070	.383
ขนาดพื้นที่ปลูกยางพารา	.102	.199

6. ระดับการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งระดับการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา และตั้งแต่มัธยมศึกษาขึ้นไป ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูล ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) กับระดับ

ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ($\chi^2 = 0.051, P > 0.05$) จึงกล่าวได้ว่าระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จะไม่ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาสูงหรือต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษา (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ระดับการศึกษา	ความพึงพอใจ		
	มาก	ปานกลาง	รวม
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	25 15.72%	48 30.19%	73 45.91%
ตั้งแต่มัธยมศึกษาขึ้นไป	28 17.61%	58 36.48%	86 54.09%
รวม	53 33.33%	106 66.67%	159 100.00%
	$\chi^2 = 0.051$	$P = 0.822$	

7. สภาพการถือครองที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งสภาพการถือครองที่ดินออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีที่ดินเป็นของตนเอง และกลุ่มที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ผลการศึกษาพบว่า สภาพการถือครองที่ดินของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ($\chi^2 = 9.442^*, P < 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ขึ้นอยู่กับสภาพการถือครองที่ดิน (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการถือครองที่ดินกับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

สภาพการถือครองที่ดิน	ความพึงพอใจ		
	มาก	ปานกลาง	รวม
ไม่มี	22 13.84%	71 44.65%	93 58.49%
มีที่ดินเป็นของตนเอง	31 19.50%	35 22.01%	66 41.51%
รวม	53 33.33%	106 66.67%	159 100.00%
$\chi^2 = 9.442^*$		P = 0.002	

การสรุปสมมติฐาน

จากสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวไว้ว่าความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปลูกยาง ระยะที่ 1 ปี 2547 ของ จังหวัดลำพูน มีความสัมพันธ์กับปัจจัยดังนี้

ผลการทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ของระดับความพึงพอใจกับตัวแปรต่างๆ พอสรุปได้ดังนี้

1. เพศของเกษตรกร ไม่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการฯ ซึ่งหมายความว่า เพศของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการฯ จึงปฏิเสธสมมติฐานว่า เพศของเกษตรกร มีความสัมพันธ์ต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการฯ

2. อายุของเกษตรกร ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการฯ ซึ่งหมายความว่า อายุของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการฯ จึงปฏิเสธสมมติฐานว่า อายุของเกษตรกร มีความสัมพันธ์ต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการฯ

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

(SUMMARY, IMPLICATIONS AND RECOMMENDATIONS)

สรุปผลการศึกษา

(Summary)

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาถึงความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้ให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ปี 2547 ระยะที่ 1 ในจังหวัดลำพูน โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อศึกษา

1. สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และลักษณะการปลูกยางพาราของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้ให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ปี 2547 จังหวัดลำพูน
2. ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการปลูกยางฯ
3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปลูกยางฯ

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้ให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ปี 2547 ของจังหวัดลำพูน จำนวน 159 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) สำหรับเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และผ่านการทดสอบหาความเชื่อมั่น ก่อนนำไปเก็บข้อมูลแล้วรวบรวมข้อมูล นำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย โดยมีผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และลักษณะการปลูกยางพาราของเกษตรกร

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มีอายุเฉลี่ยประมาณ 52 ปี เป็นเพศชายจำนวน 114 คน เป็นที่น่าสังเกตว่าการทำงานด้านเกษตรกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานที่ต้องใช้แรงงานมากและเป็นงานพื้นฐานจะมีเพศชายเป็นส่วนใหญ่ ที่เข้ามาดำเนินการ เช่น การปลูกยางพารา ซึ่งเป็นงานหนักและใช้เวลาค่อนข้างนานกว่าที่จะเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ หรือการเป็นหัวหน้าครอบครัวก็เป็นส่วนหนึ่งที่

ครึ่งหนึ่งจากทั้งหมดจบการศึกษาระดับประถมศึกษาภาคบังคับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้ที่มีความรู้ค่อนข้างน้อยมักจะเป็นผู้ที่เป็เกษตรกรและผู้ไ้แรงงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามีฐานะยากจน จึงทำให้ขาดโอกาสในการศึกษาและถือว่าเป็นปัญหาที่สำคัญ โดยรัฐบาลก็ได้ตระหนักถึงปัญหานี้ ผู้ให้ข้อมูลมีรายไ้ในภาคเกษตรเฉลี่ยประมาณ 50,110 บาทต่อปี มีรายไ้ได้นอกภาคเกษตรเฉลี่ยประมาณ 59,028 บาทต่อปี และมีรายไ้รวมเฉลี่ยประมาณ 78,825 บาทต่อปี ถือว่าค่อนข้างมีรายไ้ได้น้อยเมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าเพื่อการอุปโภคและบริโภคในภาวะปัจจุบัน พื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 8.61 ไร่ ขนาดพื้นที่ปลูกยางในโครงการฯ มีขนาดตั้งแต่ 3-4 ไร่ ขึ้นไปสังเกตไ้ได้ว่าเป็นพื้นที่ขนาดเล็กมากในการผลิตพืชเศรษฐกิจอย่างเช่นยางพารา เมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งปลูกยางในเขตพื้นที่เก่า ทั้งนี้เนื่องจากว่าที่ดินทำกินของเกษตรกรในภาคเหนือค่อนข้างจำกัด พื้นที่ส่วนมากเป็นภูเขาและมีความลาดชันมากกว่าที่จะใช้เป็นพื้นที่ปลูกยางไ้ ผู้ให้ข้อมูลมีกรรมสิทธิในการถือครองที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน จำนวน 42 ราย นอกจากนั้นจำนวน 117 ราย ถือครองในสภาพอื่น เช่น หนังสือรับรองสิทธิ ป.ส. 29 ในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ แต่ทั้งนี้ไ้เป็นเพราะว่า คณะรัฐมนตรีไ้มีมติเห็นชอบให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2533 เฉพาะเรื่องสวนยางที่อยู่ในป่าสงวนแห่งชาติ และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้) กำหนดเงื่อนไขและหลักเกณฑ์การอนุญาตเข้าทำประโยชน์เฉพาะสวนยางไ้ ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราเลย มีผู้ไ้รับต้นกล้ายางพาราในเดือนสิงหาคม 2547 จำนวน 108 ราย ซึ่งเป็นสัดส่วนค่อนข้างมาก ผู้ไ้ไ้รับกล้ายางบางรายยังไ้ไ้เตรียมพื้นที่สำหรับปลูกยางหรือเตรียมรอไ้เวลานานเกินเหมาะสมก็มี ทำให้ต้นกล้ายางต้องถูกพักอยู่ในสภาพไม่เหมาะสมเป็นเวลานาน โดยทำการปลูกต้นกล้าที่ไ้รับจากโครงการฯ ในเดือนสิงหาคมและกันยายน 2547 รวมกัน จำนวน 139 ราย และมีต้นกล้ายางพาราตายหลังการปลูกมากกว่าครึ่งหนึ่งของแปลงปลูกจำนวน 59 ราย สาเหตุการตายของต้นกล้ายางเกิดจาก ขาดน้ำ ไฟไหม้ และถูกสัตว์ทำลาย นอกจากนั้นเกษตรกรจำนวน 40 ราย ถูกให้ยกเลิกการเข้าร่วมโครงการฯ เนื่องจากว่าต้นยางตายหมดทั้งแปลงจนไ้ไม่สามารถฟื้นฟูให้คงสภาพเดิมไ้

ความพึงพอใจของเกษตรกรจังหวัดลำพูนในการเข้าร่วม

ในโครงการปลูกยางระยะที่ 1 ปี 2547

ผลการศึกษาเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรในโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายไ้ไ้ให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ปี 2547 ของจังหวัดลำพูน ในด้านต่างๆ พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า เกษตรกรมีความ

พึงพอใจในระดับมากในการให้คำแนะนำการปลูกยางพารา และมีความพึงพอใจในระดับปานกลางในการคัดเลือกเกษตรกร และด้านบริการเงินทุนดำเนินการ ทั้งนี้เป็นเพราะว่ายางพาราเป็นพืชใหม่สำหรับพื้นที่จังหวัดภาคเหนือ เกษตรกรจึงให้ความสนใจที่จะได้รับความรู้ เมื่อมีเจ้าหน้าที่แนะนำความรู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อนประกอบกับความน่าเชื่อถือของผู้ให้ข้อมูลจึงทำให้เกิดความพึงพอใจและมีความประทับใจในระดับมาก สำหรับการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ ซึ่งจะมีบุคคลที่สมหวังและผิดหวัง หรืออาจจะมีความยุติธรรมหรือไม่ในการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการฯ ความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจก็จะปรากฏตามความรู้สึกที่ได้รับ แต่การให้บริการเงินทุนในอัตราดอกเบี้ยดำนั้น เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อยกว่าอาจเป็นเพราะว่าทุกคนตั้งความหวังว่าจะได้รับเงินทุนตามที่โครงการฯ แจ้งเงื่อนไขไว้ เมื่อเรื่องเงินทุนอันเป็นเรื่องสำคัญไม่ได้เป็นไปอย่างที่คาดหวังจึงทำให้ความรู้สึกของเกษตรกรแสดงออกมาในความพึงพอใจไม่มาก

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของเกษตรกรจังหวัดลำพูน ที่มีต่อโครงการปลูกยาง ระยะที่ 1 ปี 2547

จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และลักษณะการปลูกยางพาราของเกษตรกร พบว่า ความเชื่อถือไว้วางใจในตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกยางพารา และสภาพการถือครองที่ดิน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้ให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ปี 2547 ของจังหวัดลำพูน ส่วนเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา รายได้ ขนาดพื้นที่ปลูก พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจของเกษตรกร เนื่องจากเกษตรกรมีความรู้สึกลดข้อดีต่อพฤติกรรมการถ่ายทอดให้ความรู้ด้านการปลูกยางพาราของเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้จริงและมีบุคลิกน่าเชื่อถือ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์ถึงความชอบใจหรือไม่ชอบใจต่อโครงการฯ หากความรู้สึกของเกษตรกรเป็นไปในด้านตรงกันข้ามก็อาจจะทำให้การปฏิบัติงานโครงการฯ ไม่ประสบผลสำเร็จได้ด้วย สำหรับสภาพการถือครองที่ดินที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความพึงพอใจโครงการฯ หรือไม่นั้น เนื่องจากว่าการพิจารณาคัดเลือกพื้นที่เข้าร่วมโครงการฯ ของเกษตรกร จะเน้นเรื่องของการถือครองที่ดินด้วย เพราะส่วนมากที่ดินที่นำมาเข้าร่วมโครงการฯ นั้น ส่วนมากจะอยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ และไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ถูกต้อง เกษตรกรเองก็ไม่ได้มีความมั่นใจว่าจะได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการฯ หรือไม่ ดังนั้นการได้เข้าร่วมโครงการฯ หรือไม่ เรื่องของการถือครองที่ดินจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อความพึงพอใจของเกษตรกร ต่อการเข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราฯ จังหวัดลำพูน

อภิปรายผลการวิจัย

(Implications)

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการปลูกยาง ระยะที่ 1 ในจังหวัดลำพูน ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา รายได้ ขนาดพื้นที่ปลูก สภาพการถือครองที่ดิน และความเชื่อถือว่าว่างใจในตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกยางพารา โดยมีเพียง สภาพการถือครองที่ดิน และความเชื่อถือว่าว่างใจในตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกยางพาราที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญของเกษตรกร ซึ่งหมายความว่า สภาพการถือครองที่ดิน และความน่าเชื่อถือถือว่าว่างใจในตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกยางพาราของเกษตรกรมีผลต่อความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้ให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ปี 2547 ของจังหวัดลำพูน ซึ่งสอดคล้องกับ กังสดาล ชัยยศ (2537: 62) พบว่าความน่าเชื่อถือในตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่องานเกษตรสัมพันธ์ และนำชัย ทนุผล และสุนิลา ทนุผล (2525: 8) ให้ทัศนะความน่าเชื่อถือว่าถ้าบุคคลเป้าหมายรับรู้ถึงความไว้วางใจของผู้ส่งข่าวสารแล้วจะมีผลให้เกิดความน่าเชื่อถือในระดับสูงแล้วจะเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลทำให้ประชาชนผู้รับสารยอมรับ เทคนิคและวิธีปฏิบัติใหม่ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ บุญสม วราเอกศิริ (2539: 157) กล่าวว่า สื่อสารจะได้ผลนั้นต้องมีความเชื่อถือว่าได้ในตัวผู้ให้ข่าวและแหล่งข่าวเพื่อให้ผู้รับเกิดความเชื่อมั่นหรือเต็มใจรับฟังข่าวสารนั้น

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าความน่าเชื่อถือถือว่าว่างใจในตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริม มีผลต่อความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้ให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ปี 2547 ของจังหวัดลำพูน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาและส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ได้รับรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน อีกทั้งจะทำให้เพิ่มความน่าเชื่อถือของเจ้าหน้าที่มากขึ้น ซึ่งหากเกษตรกรมีความเชื่อถือว่าว่างใจในตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมากขึ้นแล้วก็จะทำให้การดำเนินงานโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้ให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ปี 2547 ของจังหวัดลำพูน ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ นำชัย ทนุผล และสุนิลา ทนุผล (2535: 50) ที่กล่าวว่า ถ้าผู้รับข่าวสารเกิดการรับรู้ว่าคุณ์ส่งข่าวสารมีลักษณะเป็นผู้ชำนาญการ มีประสบการณ์ มีความรอบรู้ และพลังทักษะแล้ว ผู้ส่งข่าวสารจะบังเกิดความเป็นผู้นำเชื่อถือ และผู้รับข่าวสารจะเชื่อถือว่าในเนื้อหาที่ผู้ส่งข่าว ในขณะที่เดียวกันถ้าผู้รับข่าวสารว่าคุณ์ส่งข่าวไม่มีความชำนาญ และไม่มีประสบการณ์ ผู้ส่งข่าวจะได้รับความไม่น่าเชื่อถือจากผู้รับข่าวเช่นกัน

ข่าวสารจะบังเกิดความเป็นผู้นำเชื่อถือ และผู้รับข่าวสารจะเชื่อถือในเนื้อหาที่ผู้ส่งข่าว ในขณะที่เดียวกันถ้าผู้รับข่าวรู้ว่าผู้ส่งข่าวไม่มีความชำนาญ และไม่มีประสบการณ์ ผู้ส่งข่าวจะได้รับความไม่น่าเชื่อถือจากผู้รับข่าวเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

(Recommendations)

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการปลูกยาง ระยะที่ 1 ในจังหวัดลำพูน ซึ่งสามารถใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลสำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกยางพาราของศูนย์ปฏิบัติการสงเคราะห์การทำสวนยาง และหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานโครงการให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการคัดเลือกเกษตรกรและบริการเงินทุนดำเนินการ เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ซึ่งมีเกษตรกรบางส่วนที่ถูกยกเลิกแปลงปลูกหลังจากที่ได้ดำเนินการปลูกไปแล้ว เพราะพื้นที่ที่ได้รับการอนุมัติเบื้องต้นให้ทำการปลูกยางได้ เป็นพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติที่ยังไม่ได้รับการอนุญาตหรือออกเอกสารสิทธิ์อย่างเป็นทางการ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องควรพิจารณาให้ละเอียดถี่ถ้วน เมื่อเกษตรกรถูกให้ยกเลิกแปลงปลูกจะทำให้เสียโอกาสและเสียเงินทุนไปโดยเปล่าประโยชน์

2. ด้านการให้คำแนะนำความรู้ในการปลูกยางพารา เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องเช่น กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ควรให้ความรู้อย่างต่อเนื่องทั้งก่อนการปลูกและภายหลังการปลูกให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร

3. จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลประมาณร้อยละ 37 ระบุว่าเมื่อปลูกยางไปแล้วมีการตายมากกว่าครึ่งหนึ่ง ดังนั้นจึงควรมีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการปลูกหรือการดูแลรักษาด้านยางที่ปลูกใหม่แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการก่อนนำไปปฏิบัติจริง หากเป็นไปได้ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เกษตรกรไปศึกษาดูงานต่างพื้นที่ที่อยู่ใกล้ และขอให้เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จเป็นวิทยากรในการฝึกอบรมในแต่ละหมู่บ้านหรือตำบล และสนับสนุนงบประมาณค่าน้ำมันเชื้อเพลิงเพิ่มให้เจ้าหน้าที่ระดับตำบลออกไปติดตามและสาธิตวิธีแก่เกษตรกรในแต่ละพื้นที่

4. กรมส่งเสริมการเกษตรและสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ควรดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรชาวสวนยางพาราให้มีความเข้มแข็งด้วยการฝึกอาชีพ

ตลอดจนพัฒนาส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การจัดการผลิตยางพารา เพื่อให้เกษตรกรสามารถพัฒนาอาชีพการทำสวนยางพาราของตนให้มีความเจริญก้าวหน้า มีความยั่งยืน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

5. เนื่องจากการปลูกยางพาราเป็นพืชที่ต้องใช้ระยะเวลานานก่อนที่จะให้ผลผลิต (ประมาณ 6 ปี) ดังนั้นเพื่อสร้างรายได้เสริมในช่วงที่ยางพารายังไม่ให้ผลผลิต ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นเกษตรกรจังหวัด เกษตรอำเภอ เกษตรตำบล และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรเข้าไปส่งเสริมอาชีพเสริมให้กับเกษตรกร ซึ่งหากในพื้นที่ใดไม่มีความเหมาะสมที่จะปลูกพืชแซมหรือพืชคลุมในสวนยางพารา อาจจะส่งเสริมให้เกษตรกรประกอบอาชีพอื่น เช่น การเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ในขณะเดียวกันต้องคำนึงถึงความพร้อมและความต้องการทั้งของเกษตรกรและของตลาดด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้ให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ปี 2547 ของจังหวัดลำพูน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาเฉพาะความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้ให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ปี 2547 ของจังหวัดลำพูน เท่านั้น ซึ่งมีข้อจำกัดในด้านพื้นที่ไม่ครอบคลุมหลายจังหวัดทำให้ข้อมูลอยู่ในวงจำกัด การวิจัยครั้งต่อไปควรขยายพื้นที่การวิจัยให้ครอบคลุมหลายจังหวัด และควรศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์ของโครงการซึ่งจะทำให้วิชาการในด้านนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

2. การวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินการตามโครงการ และศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของการจัดการ โครงการรวมถึงการให้กู้ยืมเงินทุนจากสถาบันการเงินว่าเหตุใดการให้บริการเงินกู้แก่เกษตรกรจึงล่าช้าไม่ทันกับฤดูกาลปลูกยาง ทั้งที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบอนุมัติไปแล้ว และหนี้สินจากการกู้เพื่อปลูกยางพารา นี้ไม่เกี่ยวกับหนี้สินส่วนอื่นที่เกษตรกรมีมาก่อน อนึ่ง ลักษณะการกู้เงินก็มีได้ให้เป็นเงินสดแก่เกษตรกรโดยตรง แต่เป็นการให้เป็นวัสดุการเกษตรแต่มีมูลค่าเป็นเงินแทนการกู้

3. การวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาถึงผลการเจริญเติบโตของต้นยางพาราในพื้นที่ปลูกยางใหม่ในพื้นที่อื่นในลักษณะเดียวกันนี้ว่ามีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้าง และมีความคุ้มค่าในการ

ลงเพียงใด เพื่อให้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงดำเนินงานของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้
สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ตั้งไว้

บรรณานุกรม
(BIBLIOGRAPHY)

- กรมวิชาการเกษตร, 2547ก. การใช้เทคโนโลยีการผลิตยางของเกษตรกรเจ้าของสวนยาง.
กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- _____. 2547ข. สถิติยางประเทศไทย. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- _____. 2548. สถิติยางประเทศไทย. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กองส่งเสริมพืชสวน. 2540. เอกสารวิชาการเรื่องยางพารา. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร,
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- กังสดาล ชัยยศ. 2537. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดอุดรธานี และ
จังหวัดเลยที่มีต่องานเกษตรสัมพันธ์. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบัน
เทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- ขนิษฐา โสภานนท์. 2538. ความพึงพอใจของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหาร
วิทยาลัยเกษตรกรรมกลุ่มภาคเหนือสังกัดกรมอาชีวศึกษา. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- ณเรศ เรืองเดช. 2536. ความพึงพอใจในบทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงานเกษตรตำบลในเขตภาคเหนือ
ตอนบน. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- ทวีป ยอดเสรี. 2538. ความพึงพอใจของสมาชิกของสหกรณ์ที่มีต่อโครงการเชื่อมโยงสินค้าเพื่อ
การผลิตและบริการตลาดข้าวของชุมชนสหกรณ์การเกษตรกำแพงเพชร จำกัด. เชียงใหม่:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- ทวีวัฒน์ แสงสว่าง. 2534. การใช้เทคโนโลยีปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกร สมาชิกสหกรณ์ผู้ปลูก
หอมหัวใหญ่สันป่าตอง จำกัด อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- เทพ พงษ์พานิช. 2525. หลักส่งเสริมการเกษตร. เชียงใหม่: สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- นภาพร อมาตย์โยธิน. 2535. ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานโครงการผลิต
เมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. 2526. การใช้สื่อทางไกลงานส่งเสริมการเกษตร หน่วย 1-7. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- นำชัย ทนุผล และสุนิลา ทนุผล. 2535. ลักษณะของพนักงานส่งเสริมการเกษตรที่มีความ
นำเชื่อถือตามการรับรู้ของเกษตรกรผู้นำ. เชียงใหม่: สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- นำชัย ทนุผล. 2529. การพัฒนาชุมชนหลักการและยุทธวิธี. เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริม
การเกษตรสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- นิคม พรหมย่อย. 2529. ความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้.
สงขลา: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บัณฑิตวิทยาลัย. 2537. บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภาคปลายปีการศึกษา 2536. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญเดิม พันรอบ. ม.ป.ป.. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2524. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: คณะ
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. 2528. “การสร้างแนววัดเจตคติ”. วารสารศึกษาศาสตร์การปริทัศน์.
2, 2 (มกราคม-กุมภาพันธ์): 8-12.
- บุญสม วราเอกศิริ. 2539. ส่งเสริมการเกษตร: หลักและวิธีการ. เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริม
การเกษตร, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- ประคอง กรรณสูตร. 2525. สถิติการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: เจริญผล.
- ปรีชาชาติ อำมาตย์โยธิน. 2538. ความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติของเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ประจำ
สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ในเขตภาคเหนือตอนบน. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ไพบูลย์ สุทธสุภา. 2525. ปัจจัยบางประการที่มีต่อการยอมรับวิทยาการเกษตรแผนใหม่ของ
เกษตรกร จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: คณะเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รัชนิกร เศรษฐ์. 2528. สังคมวิทยาชนบท. กรุงเทพฯ: อักษรการพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2525. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- เรืองศักดิ์ ดาวนันท์. 2542. ความพึงพอใจของเกษตรกรในจังหวัดลำพูนต่อการเข้าร่วมโครงการ
ส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วัชร นนทจิตร. 2539. ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการปลูกป่าชุมชนของเกษตรกรผู้เข้าร่วม
โครงการพัฒนาป่าไม้เขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- วัลยา บุตรดี. 2533. ความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติของเจ้าพนักงานเคหกิจเกษตรในภาคเหนือ. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- สงวนศรี วิรัชชัย. 2527. จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศึกษาพร.
- สมเกียรติ ฉายไธน์. 2539. ความพึงพอใจของพนักงานสหกรณ์ต่อหน้าที่การงานและผลตอบแทนที่ได้รับ. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิจัยการพัฒนางานสหกรณ์, กองวิชาการ, กรมส่งเสริมการเกษตร.
- สมยศ นาวิการ. 2522. การบริหาร. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครพิมพ์.
- สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. 2547. หลักปฏิบัติการปลูกยาง. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- _____. 2546. “ข่าวและเหตุการณ์” [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา http://www.rubber.co.th/index_home_ (26 มิถุนายน 2546)
- สำนักงานโฆษกรัฐบาล. 2546. “การประชุมเพื่อพิจารณาดิฉันะรัฐมนตรี” [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา <http://www.thaigov.go.th> (ข่าวที่ 05/26-1 วันที่ 26 พฤษภาคม 2546)
- สุเทพ พานิชพันธุ์. 2541. ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการเข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิต จังหวัดอุบลราชธานี. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สุธี ชิวหากาญจน์. 2538. ความพึงพอใจต่องานของเกษตรอำเภอในภาคใต้ตอนบน. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- เสถียร เหลืองอร่าม. 2519. หลักมนุษยสัมพันธ์ต่อการบริหารในองค์กร. กรุงเทพฯ: แพรววิทยาอินเตอร์เนชั่นแนล.
- อนันต์ ปัญญาวิรุ. 2534. ความพึงพอใจในการทำงานของนักวิชาการสัตวบาลประจำสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- อนุศักดิ์ จันทร์มา. 2537. ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการแสดงออกในบทบาทการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- เอกชัย พฤกษ์อำไพ. 2547. คู่มืออย่างพารา. กรุงเทพฯ: เฟ็ด – แพล้น พับลิชชิ่ง.

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์เกษตรกร

งานวิจัยเรื่อง

ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยาง ระยะที่ 1 ปีปลูก 2547 ของจังหวัดลำพูน

ชื่อเกษตรกร.....เลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....
 อำเภอ.....จังหวัด..... เลขที่แบบสัมภาษณ์
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... [][][]1-3

คำชี้แจง

ในการจัดเก็บข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ดำเนินการวิจัยต้องการเพียงแต่นำข้อมูลไปวิเคราะห์ในเชิงวิชาการเท่านั้น ไม่เกี่ยวข้องกับการนำไปตีพิมพ์หรือคำนวณหาผลประโยชน์อย่างอื่น ดังนั้น จึงขอความอนุเคราะห์ผู้ถูกสัมภาษณ์ ได้ให้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุดและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร
 ที่เข้าร่วมโครงการ

คำชี้แจงในการกรอกข้อมูล ทำเครื่องหมาย / ในช่อง () และเติมคำในช่องว่างตามที่เกษตรกร
 ตอบและได้พบเห็นตามความเป็นจริง

1. เพศ

() 1. ชาย () 2. หญิง

2. อายุ.....ปี

3. วุฒิการศึกษา

() 3.1 ไม่ได้เรียนหนังสือ

() 3.2 การศึกษาคะทั่งระดับ(ป.4 และ ป.6)

() 3.3 มัธยมศึกษา

() 3.4 มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า

() 3.5 อนุปริญญา

() 3.6 ปริญญาตรีขึ้นไป

4. รายได้ที่เป็นจำนวนเงินทั้งหมดของครอบครัวในรอบปีที่ผ่านมา(2548-2549) ทั้งรายได้จากภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร

4.1 รายได้จากภาคเกษตรของครอบครัว

กิจกรรม	คิดเป็นเงิน
- ทำนา	 บาท
- ปลูกพืชไร่	 บาท
- สวนไม้ผล	 บาท
- พืชผัก	 บาท
- การประมง	 บาท
- เลี้ยงสัตว์	 บาท
รวมรายได้จากภาคเกษตรทั้งสิ้น	 บาท

4.2 รายได้ของครอบครัวนอกภาคเกษตร

กิจกรรม	คิดเป็นเงิน
- ค้าขาย	 บาท
- รับจ้าง	 บาท
- เงินเดือน	 บาท
รวมรายได้นอกภาคเกษตร	 บาท
รวมรายได้ภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรทั้งสิ้น	บาท

5. ท่านมีประสบการณ์ในการทำสวนยางพารามาก่อนหรือไม่

- () 5.1 ทำสวนยางของตนเอง ตั้งแต่ พ.ศ. จำนวน.....ปี
 () 5.2 รับจ้างทำสวนยาง ตั้งแต่ พ.ศ. จำนวน.....ปี
 () 5.3 ไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำสวนยางพารามาก่อนเลย

6. ท่านได้รับอนุมัติพื้นที่ปลูกในโครงการฯ จำนวน.....ไร่

- () 6.3 เป็นที่ดินของตนเอง จำนวน.....ไร่
 () 6.3 เป็นที่ดินเช่าคนอื่น จำนวน.....ไร่
 () 6.3 เป็นที่ดินประเภทอื่น(ระบุ.....) จำนวน.....ไร่

7. ท่านมีเอกสารสิทธิในการถือครองที่ดินที่ท่านนำมาเข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราฯ หรือไม่

- () 7.1 มี () 7.2 ไม่มี
 ถ้ามีเป็นเอกสารสิทธิประเภทใด
 () 7.1.1. โฉนด () 7.1.2. น.ส.3 ก
 () 7.1.3. ส.ป.ก. 4-01 () 7.1.4. อื่นๆ (ระบุ).....

8. ท่านได้รับต้นกล้าจากโครงการในเดือนใด ของปี 2547

- () 1. ก่อนมิถุนายน () 2. มิถุนายน () 3. กรกฎาคม
() 4. สิงหาคม () 5. กันยายน () 6. หลังกันยายน

9. ท่านปลูกยางพาราในเดือนใด ของปี 2547

- () 1. มิถุนายน () 2. กรกฎาคม
() 3. สิงหาคม () 4. กันยายน () 5. หลังกันยายน

10. หลังจากดำเนินการปลูกไปแล้ว ต้นกล้ายางพาราของท่านตายหรือไม่

- () 1. ตาย () 1. ไม่ตาย

กรณีตาย ต้นกล้ายางของท่านตายเพราะสาเหตุใด

- () 1. ขาดน้ำ () 2. ไฟไหม้
() 3. หลายสาเหตุ เช่น ขาดน้ำ ไฟไหม้ และถูกสัตว์ทำลาย

11. กรณีต้นกล้ายางของท่านตายหลังการปลูก ท่านได้รับการชดเชยต้นกล้ายางหรือไม่

- () 1. ได้รับ () 2. ไม่ได้รับ

12. ท่านถูกให้ยกเลิกจากการเข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราฯ ใชหรือไม่ใช่

- () 1. ใช่ () 1. ไม่ใช่

กรณีถูกยกเลิก เพราะสาเหตุใด

- () 1.1. ต้นยางตายหมดทั้งแปลงไม่สามารถปลูกซ่อมได้
() 1.2. พื้นที่ปลูกอยู่ในเขตป่าสงวนและไม่มีเอกสารสิทธิ์
() 1.3. สาเหตุอื่นๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงของเกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 ปี 2547 ของจังหวัดลำพูน

คำแนะนำในการกรอกข้อมูล

สอบถามว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจระดับมากน้อยเพียงใด โดยทำสัญลักษณ์ / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของเกษตรกรที่ถูกสัมภาษณ์

ข้อความ	ความพึงพอใจของเกษตรกร				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการคัดเลือกเกษตรกรและบริการเงินทุนดำเนินการ					
1. การกำหนดคุณสมบัติของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ					
2. ความเหมาะสมในการกำหนดหลักฐานที่ดินต่อการเข้าร่วมโครงการฯ					
3. การกำหนดให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จะต้องปลูกยางตั้งแต่ 7 ไร่ขึ้นไปและไม่เกิน 30 ไร่					
4. ความเป็นธรรมในการยกเลิกพื้นที่ปลูกหลังเข้าร่วมโครงการฯ					
5. การใช้สิทธิได้กู้เงินดอกเบี้ยต่ำจาก ธ.ก.ส. เพื่อเป็นทุนปลูกยางตามข้อกำหนดของโครงการฯ					
ด้านการให้คำแนะนำปลูกยางพารา					
1. การให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ในการปลูกและการบำรุงรักษาด้านยางพารา					
2. การให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ในการเตรียมดินกล้ายางพารา					
3. การให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ในการเตรียมพื้นที่ปลูกยางพารา					

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายประเศียร ทิพย์บุญศรี	
วัน เดือน ปีเกิด	7 มิถุนายน 2504	
การศึกษา	พ.ศ. 2521	มัธยมศึกษา โรงเรียนน่าน้อย จังหวัดน่าน
	พ.ศ. 2524	ประกาศนียบัตรวิชาชีพเกษตรกรรม
		สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตน่าน
		จังหวัดน่าน
	พ.ศ. 2532	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงเกษตรกรรม
การทำงาน		สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตน่าน
		จังหวัดน่าน
	พ.ศ. 2540	ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์บัณฑิต
		มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
	พ.ศ. 2526-2536	ข้าราชการครู สังกัดศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎร
		ไทยบริเวณชายแดน จังหวัดปราจีนบุรี กรมการศึกษา
		นอกโรงเรียนกระทรวงศึกษาธิการ
	พ.ศ. 2537-2542	พนักงานบริษัทบุญรอดบริวเวอรี่ จำกัด
	พ.ศ. 2542-2545	เจ้าพนักงานการเกษตร 2-3 สถาบันวิจัยพืชสวน
		กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
	พ.ศ. 2546-ปัจจุบัน	เจ้าพนักงานการเกษตร 4-5 สำนักวิจัยและพัฒนาการ
		เกษตร เขตที่ 1 (เชียงใหม่) กรมวิชาการเกษตร กระทรวง
		เกษตรและสหกรณ์